

VODIČ KROZ **SADRŽAJ I STRUKTURU** **NACIONALNIH ISPITA** U ČETVRTOME RAZREDU U ŠKOLSKOJ GODINI 2023./2024.

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

VODIČ KROZ SADRŽAJ I STRUKTURU **NACIONALNIH ISPITA**
U ČETVRTOME RAZREDU U ŠKOLSKOJ GODINI 2023./2024.

Nakladnik:

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

Za nakladnika:

Vinko Filipović, prof.
ravnatelj Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja

VODIČ KROZ SADRŽAJ I STRUKTURU
NACIONALNIH ISPITA U ČETVRTOME RAZREDU
U ŠKOLSKOJ GODINI 2023./2024.

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Vodič kroz sadržaj i strukturu
nacionalnih ispita u četvrtome razredu
u školskoj godini 2023./2024.

Zagreb, rujan 2023.

SADRŽAJ

PREDGOVOR	9
1. HRVATSKI JEZIK	11
1.1. CILJ ISPITIVANJA	11
1.2. SADRŽAJ ISPITA	11
1.3. STRUKTURA ISPITA	15
1.4. PRIMJERI ZADATAKA	16
2. MAĐARSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST / MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM	23
2.1. CILJ ISPITIVANJA	23
2.1. A FELMÉRÉS CÉLJA	31
2.2. SADRŽAJ ISPITA	23
2.2. A VIZSGA TARTALMA	31
2.3. STRUKTURA ISPITA / SADRŽAJ ISPITA	27
2.3. A FELMÉRÉS SZERKEZETE	36
2.4. PRIMJERI ZADATAKA	28
2.4. MINTAFELADATOK	37
3. SRPSKI JEZIK / СРПСКИ ЈЕЗИК	40
3.1. CILJ ISPITIVANJA	40
3.1. ЦИЉ ИСПИТИВАЊА	45
3.2. SADRŽAJ ISPITA	40
3.2. САДРЖАЈ ИСПИТА	45
3.3. STRUKTURA ISPITA	42
3.3. СТРУКТУРА ИСПИТА	48
3.4. PRIMJERI ZADATAKA	43
3.4. ПРИМЕРИ ЗАДАТАКА	49
4. ČEŠKI JEZIK / ČESKÝ JAZYK	51
4.1. CILJ ISPITIVANJA	51
4.1. CÍL ZKOUŠKY	58
4.2. SADRŽAJ ISPITA	51
4.2. OBSAH ZKOUŠKY	58
4.3. STRUKTURA ISPITA	55
4.3. STRUKTURA ZKOUŠKY	62
4.4. PRIMJERI ZADATAKA	56
4.4. PŘÍKLADY ÚKOLŮ	63

5. TALIJANSKI JEZIK / LINGUA ITALIANA (LINGUA MATERNA)	65
5.1. CILJ ISPITIVANJA	65
5.1. OBIETTIVO DELL'ESAME	71
5.2. CONTENUTO DELL'ESAME	71
5.2. SADRŽAJ ISPITA	65
5.3. STRUKTURA ISPITA	67
5.3. STRUTTURA DELL'ESAME	73
5.4. PRIMJERI ZADATAKA	68
5.4. ESEMPI DI ESERCIZI	74
6. MATEMATIKA	77
6.1. CILJ ISPITIVANJA	77
6.2. SADRŽAJ ISPITA	77
6.3. STRUKTURA ISPITA	80
6.4. PRIMJERI ZADATAKA	81
7. PRIRODA I DRUŠTVO	85
7.1. CILJ ISPITIVANJA	85
7.2. SADRŽAJ ISPITA	85
7.3. STRUKTURA ISPITA	90
7.4. PRIMJERI ZADATAKA	91

PREDGOVOR

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja (u daljnjemu tekstu: Centar) provest će u školskoj godini 2023./2024. nacionalne ispite za učenike četvrtoga razreda u svim osnovnim školama Republike Hrvatske nakon dviju prethodnih godina uspješne provedbe nacionalnih ispita na uzorku učenika 81 škole.

Učenici četvrtoga razreda pisat će nacionalne ispite iz Hrvatskoga jezika, Matematike, materinskoga jezika (samo za učenike koji se školuju na jeziku i pismu nacionalnih manjina) i Prirode i društva. Ispiti su usklađeni s predmetnim kurikulumima navedenih nastavnih predmeta. Zahvaljujem svima, ravnateljima, školskim koordinatorima, učiteljima te drugim odgojno-obrazovnim radnicima škola koje su do sada sudjelovale u provedbi nacionalnih ispita te očekujem da ćemo ove godine biti još bolji u provedbi ovoga vrlo zahtjevnoga zadatka.

Cilj je nacionalnih ispita, koji se provode u gotovo svim zemljama Europske unije i u našem okruženju, utvrditi temeljna znanja i kompetencije učenika na kraju pojedinih obrazovnih ciklusa. Učenici četvrtoga razreda škola iz uzorka pod istim će uvjetima provedbe pisati spomenute ispite kako bi se dobila što realnija slika njihovih postignuća. Rezultati nacionalnih ispita bit će vrijedna povratna informacija učenicima i njihovim roditeljima, učiteljima i školama u kojima se ispiti provode.

Centar je u svrhu što boljega informiranja učenika, roditelja, škola i javnosti pripremio *Vodič kroz sadržaje i strukturu nacionalnih ispita u četvrtome razredu u školskoj godini 2023./2024.* (u daljnjemu tekstu: Vodič) s primjerima ispitnih zadataka.

Za svaki nastavni predmet prikazani su *Cilj ispitivanja, Sadržaj ispita, Struktura ispita i Primjeri zadataka*. U potpoglavlju *Sadržaj ispita* za svako su područje ispitivanja navedeni odgojno-obrazovni ishodi koje je moguće ispitati nacionalnim ispitom. Svaki je odgojno-obrazovni ishod razrađen na konkretne opise onoga što pristupnik mora znati, razumjeti i moći učiniti da bi postigao uspjeh u ispitu. *Struktura ispita* donosi informacije o broju i vrstama zadataka te trajanju pojedinih ispita. Na kraju prikaza svakoga nastavnog predmeta navedeno je po nekoliko primjera zadataka prema vrstama zadataka koji će biti primijenjeni u ispitima.

Svim učenicima želim da postignu zadovoljavajući rezultat koji će realno prikazati njihova postignuća koja proizlaze iz redovite, dodatne i dopunske nastave.

Vinko Filipović, prof.

1. HRVATSKI JEZIK

1.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Hrvatskoga jezika ispituje se ovladanost jezičnim djelatnostima čitanja i pisanja, jezičnim znanjem hrvatskoga jezika kao sustava, jezičnom djelatnosti čitanja na primjerima književnih i neknjiževnih tekstova (neprekinutih, isprekidanih, mješovitih i višestrukih tekstova) i jezičnom djelatnosti pisanja tekstova različitih vrsta i funkcionalnih stilova u opsegu i razvijenosti aktivnoga rječnika, u komunikacijskoj kompetenciji pri čitanju i pisanju tekstova različitih sadržaja, strukture, namjene i stilova te u poznavanju različitih idioma hrvatskoga jezika i jezično-književne kulturno-povijesne baštine.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu za nastavni predmet Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj¹ (NN, br. 10/19).

1.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Hrvatskoga jezika za četvrti razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz triju područja ispitivanja, a jedno od ispitnih područja (*Čitanje*) sadrži dva potpodručja:

1. *Čitanje*
 - a) *Čitanje književnoga teksta*
 - b) *Čitanje obavijesnoga teksta*
2. *Hrvatski jezik*
3. *Pisanje.*

Nacionalnim ispitom iz Hrvatskoga jezika za četvrti razred ispituju se odgojno-obrazovni ishodi iz područja hrvatskoga jezika i komunikacije, područja književnosti i stvaralaštva te područja kulture i medija načelom vertikalno-spiralnoga slijeda s posebnim naglaskom na odgojno-obrazovne ishode od drugoga do četvrtoga razreda osnovne škole. Odgojno-obrazovni ishodi i nastavni sadržaji prvoga razreda nisu izrijeком navedeni u tablici 1., ali se njihova usvojenost podrazumijeva sukladno načelu vertikalno-spiralnoga slijeda. Ispitom su obuhvaćeni samo ishodi za koje su kurikulumom predviđene razine usvojenosti. Od ishoda za koje su predviđene razine usvojenosti ispitom u školskoj godini 2023./2024. ispituje se dio odgojno-obrazovnih ishoda iz svakoga od triju područja ispitivanja koja su u strukturu ispita prenesena tako da se slijede načela izrade ispita i organizacije ispitivanja.

¹ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_215.html

Tablica 1. Odgojno-obrazovni ishodi i nastavni sadržaji / sadržaji ispitivanja prema područjima ispitivanja Hrvatskoga jezika

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI / SADRŽAJI ISPITIVANJA
Čitanje književnoga teksta	<p>OŠ HJ B.2.1. Učenik izražava svoja zapažanja, misli i osjećaje nakon slušanja/ čitanja književnoga teksta i povezuje ih s vlastitim iskustvom.</p> <p>OŠ HJ B.3.1. Učenik povezuje sadržaj i temu književnoga teksta s vlastitim iskustvom.</p> <p>OŠ HJ B.4.1. Učenik izražava doživljaj književnoga teksta u skladu s vlastitim čitateljskim iskustvom.</p> <p>OŠ HJ B.2.2. Učenik sluša/čita književni tekst i razlikuje književne tekstove prema obliku i sadržaju.</p> <p>OŠ HJ B.3.2. Učenik čita književni tekst i uočava pojedinosti književnoga jezika.</p> <p>OŠ HJ B.4.2. Učenik čita književni tekst i objašnjava obilježja književnoga teksta.</p>	<p>Vrste tekstova:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ lirski pjesma: domoljubna, pejzažna i šaljiva ◆ slikopriče ◆ kratka priča ◆ bajka ◆ pjesma ◆ kratki igrokaz ◆ zagonetka ◆ dječji roman ◆ legenda ◆ pripovijetka ◆ basna ◆ poslovice, mudre izreke ◆ biografija <p>Književnoteorijski pojmovi: pjesnička slika, personifikacija i onomatopeja, stih, strofa, ritam, ponavljanja, književni lik, vrijeme radnje, mjesto radnje, pripovjedne tehnike, dijalog, monolog, dramski lik</p>
Čitanje obavijesnoga teksta	<p>OŠ HJ A.2.3. Učenik čita kratke tekstove tematski prikladne učeničkomu iskustvu, jezičnomu razvoju i interesima.</p> <p>OŠ HJ A.3.3. Učenik čita tekst i pronalazi važne podatke u tekstu.</p> <p>OŠ HJ A.4.3. Učenik čita tekst i prepričava sadržaj teksta služeći se bilješkama.</p> <p>OŠ HJ C.2.1. Učenik sluša/čita medijski tekst oblikovan u skladu s početnim opismenjavanjem i izdvaja važne podatke.</p>	<p>Vrste tekstova:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ obavijesni tekst ◆ obrazovni tekst ◆ strip ◆ tekst iz dječjih časopisa ◆ tekstovi u književnim i zabavno-obrazovnim časopisima za djecu ◆ tekst s grafičkim prikazom

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI / SADRŽAJI ISPITIVANJA
Čitanje obavijesnoga teksta	<p>OŠ HJ C.3.1. Učenik pronalazi podatke koristeći se različitim izvorima primjerenima dobi učenika.</p> <p>OŠ HJ C.2.2. Učenik razlikuje medijske sadržaje primjerene dobi i interesu.</p> <p>OŠ HJ C.3.2. Učenik razlikuje tiskane publikacije primjerene dobi i interesima.</p>	
Hrvatski jezik	<p>OŠ HJ A.2.5. Učenik upotrebljava i objašnjava riječi, sintagme i rečenice u skladu s komunikacijskom situacijom.</p> <p>OŠ HJ A.3.5. Učenik oblikuje tekst služeći se imenicama, glagolima i pridjevima uvažavajući gramatička i pravopisna pravila.</p> <p>OŠ HJ A.4.5. Učenik oblikuje tekst primjenjujući znanja o imenicama, glagolima i pridjevima uvažavajući gramatička i pravopisna pravila.</p>	<p>Jezikoslovni pojmovi*:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ glas, slovo, slog, riječ ◆ rastavljanje riječi na slogove na kraju retka ◆ izjavna, upitna i usklikna rečenica ◆ jesna i niječna rečenica ◆ gramatičke kategorije vrste riječi: imenice, pridjevi, glagoli ◆ posvojni pridjevi ◆ pravila sročnosti ◆ umanjnice, uvećanice ◆ glagolska radnja, stanje i zbivanje ◆ prošlo, sadašnje i buduće vrijeme <p>* Primjena znanja jezikoslovnih pojmova vrednuju se i u području <i>Pisanja</i>.</p>
Pisanje	<p>OŠ HJ A.3.4. Učenik piše vođenim pisanjem jednostavne tekstove u skladu s temom.</p> <p>OŠ HJ A.2.5. Učenik upotrebljava i objašnjava riječi, sintagme i rečenice u skladu s komunikacijskom situacijom.</p> <p>OŠ HJ A.3.5. Učenik oblikuje tekst služeći se imenicama, glagolima i pridjevima, uvažavajući gramatička i pravopisna pravila.</p>	<p>Vrste tekstova:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ opis predmeta ili lika ◆ čestitka ◆ pismo ◆ pisani sastavak ◆ izvješće <p>Polazni sadržaji:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ plakati, strip, brošure, reklamni letci, grafički prikazi

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI / SADRŽAJI ISPITIVANJA
Pisanje	<p>OŠ HJ A.4.5. Učenik oblikuje tekst primjenjujući znanja o imenicama, glagolima i pridjevima uvažavajući gramatička i pravopisna pravila.</p> <p>OŠ HJ C.2.1. Učenik sluša/čita medijski tekst oblikovan u skladu s početnim opismenjavanjem i izdvaja važne podatke.</p> <p>OŠ HJ C.3.1. Učenik pronalazi podatke koristeći se različitim izvorima primjerenima dobi učenika.</p> <p>OŠ HJ C.2.2. Učenik razlikuje medijske sadržaje primjerene dobi i interesu.</p> <p>OŠ HJ C.3.2. Učenik razlikuje tiskane publikacije primjerene dobi i interesima.</p>	<p>Pravopisni sadržaji*:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ veliko početno slovo: imena životinja i ljudi, blagdana i praznika, ulica, trgova i naseljenih mjesta, voda i gora, ustanova u užemu okružju, knjiga i novina, naroda, stanovnika, država, geografskih cjelina, filmova ◆ dvotočka i zarez (u nabravanju) ◆ riječi s glasovima č, ć, dž, đ, ije/je/e/i ◆ pisanje pridjeva (opisni, gradivni i posvojni) na -čki, -ćki, -ski, -ški) ◆ posvojni pridjevi izvedeni od vlastitih imena <p>* Navedeni nastavni sadržaji mogu se ispitati i u području Hrvatskoga jezika.</p>

1.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Hrvatskoga jezika za četvrti razred osnovne škole sastoji se od dviju ispitnih cjelina: *Čitanje i hrvatski jezik* te *Pisanje*. Prva ispitna cjelina *Čitanje i hrvatski jezik* sadrži ukupno 17 zadataka (13 zadataka u potpodručju *Čitanja književnoga teksta* i 4 zadatka u potpodručju *Čitanja obavijesnoga teksta*). Svaki zadatak u ovoj ispitnoj cjelini nosi jedan bod. Drugu ispitnu cjelinu *Pisanje* čini jedan zadatak koji nosi 18 bodova. Ispit sadrži ukupno 35 zadataka i donosi ukupno 52 boda.

U tablici 2. navedeni su broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu.

Tablica 2. Broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu

CJELINA ISPITIVANJA	PODRUČJE	POTPODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
1.	Čitanje	Čitanje književnoga teksta	13	13
		Čitanje obavijesnoga teksta	4	4
	Hrvatski jezik		17	17
2.	Pisanje		1	18
UKUPNO			35	52

Nacionalni ispit iz Hrvatskoga jezika traje ukupno **135 minuta**. Prva ispitna cjelina traje **75 minuta**, a druga ispitna cjelina traje **60 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline je stanka u trajanju od **30 minuta**.

1.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Pozorno pročitaj pjesmu.

Željeznica

Puše, stenje, zviždi, juri
Po gvozdenoj stazi toj.
Što je tjera? Tko je vodi
Pa joj naglo viče „Stoj!”

Oči su joj sve crvene.
Ugljen guta, riga dim.
Vijuga se poput zmaja
Udovima tresuó svim.

K brdu dođe – dugo psiče
I već hita u crn rov.
K mostu stigne – na njem tutnji
Pa odjuri u kraj nov.

Stane. Ljudi u nju skaču.
Samo hitno naprijed!
Strah je nije žege ljetne,
Ne plaši je zimski led.

Vladimir Nazor

Koji od navedenih stihova u pjesmi pokazuje da se željeznica brzo kreće?

- A. I već hita u crn rov.
- B. K brdu dođe – dugo psiče.
- C. Oči su joj sve crvene.
- D. Stane. Ljudi u nju skaču.

Točan odgovor: A

Područje ispitivanja: Čitanje

Potpodručje ispitivanja: Čitanje književnoga teksta

Odgojno-obrazovni ishodi:

OŠ HJ B.2.2. Učenik sluša/čita književni tekst i razlikuje književne tekstove prema obliku i sadržaju.

OŠ HJ B.3.2. Učenik čita književni tekst i uočava pojedinosti književnoga jezika.

OŠ HJ B.4.2. Učenik čita književni tekst i objašnjava obilježja književnoga teksta.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

2. primjer

U kojoj je od sljedećih rečenica podcrtana imenica?

- A. Dječak je dobio dar.
- B. Marta je darovita djevojčica.
- C. Mama mi je darovala knjigu.
- D. Radujem se darovanoj knjizi.

Točan odgovor: A

Područje ispitivanja: *Hrvatski jezik*

Odgojno-obrazovni ishodi:

OŠ HJ A.2.5. Učenik upotrebljava i objašnjava riječi, sintagme i rečenice u skladu s komunikacijskom situacijom.

OŠ HJ A.3.5. Učenik oblikuje tekst služeći se imenicama, glagolima i pridjevima, uvažavajući gramatička i pravopisna pravila.

OŠ HJ A.4.5. Učenik oblikuje tekst primjenjujući znanja o imenicama, glagolima i pridjevima uvažavajući gramatička i pravopisna pravila.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Vidra

Vidra je simpatična zvijer iz porodice kuna i smatra se najvećom europskom kunom. Najčešće obitava u svim vrstama slatkih voda kao što su rijeke, jezera i močvare, ali može je se pronaći i na stjenovitim morskim obalama.

Prilagođena je životu u vodi, uključujući i more.

Ima vitko duguljasto tijelo, dugi rep i kratke, snažne noge s plivaćim kožicama među prstima.

Uobičajeno naraste do jednoga metra duljine, a može težiti i do 12 kilograma. U kretanju na kopnu vidra produžuje svoje skokove, kojima se u pravilu kreće, povijanjem tijela. Krzno vidre gusto je i masno, što je štiti od hladne vode. Tamnosmeđe je boje, a nešto su joj svjetliji vrat, prsa i trbuh.

Vidra svoju jazbinu gradi na mirnim obalama rijeka, uobičajeno zaklonjenim gustim raslinjem ili starim stablima. Njezina su hrana ribe, rakovi, žabe, mali sisavci, ptice pa i kornjače. U lov polazi sa zalaskom sunca i lovi do svitanja.

Vidra je danas ugrožena životinjska vrsta zbog onečišćenja voda, izlova ribe kojom se hrani, uništavanja njezinih staništa, uznemiravanja, nestanka riba iz rijeka, suše u ljetnim mjesecima i prekomjernoga lova zbog krzna.

Koji podatak iz teksta upućuje na to da se vidra kreće kopnom?

- A. da ima snažne noge s plivaćim kožicama među prstima
- B. da produžuje svoje skokove
- C. da gradi jazbinu na mirnim obalama rijeka
- D. da polazi u lov sa zalaskom sunca

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: Čitanje

Potpodručje ispitivanja: Čitanje obavijesnoga teksta

Odgojno-obrazovni ishodi:

OŠ HJ A.2.3. Učenik čita kratke tekstove tematski prikladne učeničkomu iskustvu, jezičnomu razvoju i interesima.

OŠ HJ A.3.3. Učenik čita tekst i pronalazi važne podatke u tekstu.

OŠ HJ A.4.3. Učenik čita tekst i preporučava sadržaj teksta služeći se bilješkama.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

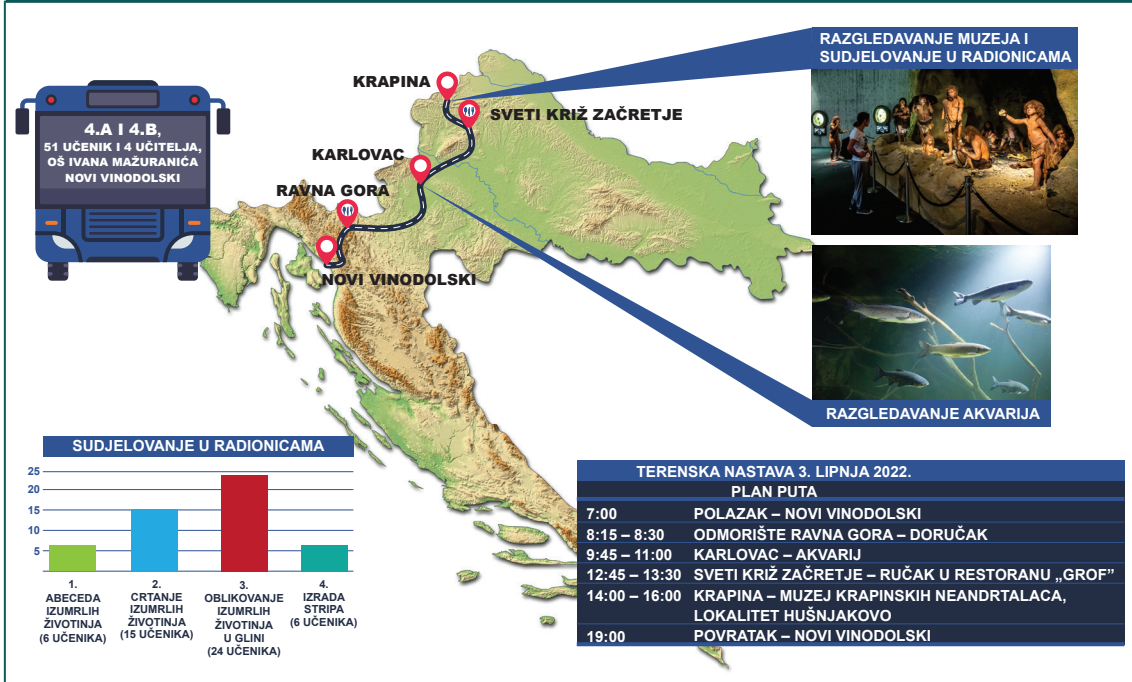
4. primjer

Zadatak pisanja

Učenici četvrtoga razreda bili su na jednodnevnome izletu.

Pozorno promotri sve podatke koji se nalaze u tablici, na fotografijama, u ilustracijama i na grafičkome prikazu.

Napiši **izvješće** o izletu u koje ćeš uvrstiti sve navedene podatke. Izvješće treba imati najmanje 100 riječi.

Područje ispitivanja: *Pisanje*

Potpodručje ispitivanja: *Pisanje obavijesnoga teksta*

Odgajno-obrazovni ishod:

OŠ HJ A.3.4. Učenik piše vođenim pisanjem jednostavne tekstove u skladu s temom.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

Ostvarenost sadržaja

3 boda U izvještaju su uneseni svi elementi iz grafičkog prikaza koji odgovaraju na pitanja TKO, KADA, KAKO, KAMO, ŠTO/ZAŠTO. Dopušteno je izostavljanje do dva manje važna podatka.

Učenik je obuhvatio ključne podatke:

TKO?

- učenici četvrtih razreda OŠ Ivan Mažuranić Novi Vinodolski i učiteljice

KADA?

- datum, vrijeme polaska i povratka

KAKO?

- autobusom

KUDA, KAMO?

- Ravna Gora, Karlovac, Sveti Križ Začretje, Krapina/Hušnjakovo

ŠTO/ZAŠTO?

- doručak – odmorište Ravna Gora
- posjet akvariju u Karlovcu
- posjet Muzeju neandertalaca, razgledavanje izložbe i navođenje podataka iz grafikona o vrsti radionica i broju sudionika u radionicama
- ručak (Sveti Križ Začrtje)

(uz moguće ispuštanje do dva manje važna podatka kao na primjer broj putnika, vrijeme povratka, doručak na Ravnoj Gori, ručak u Svetom Križu Začrtje)

2 boda

- nedostaje odgovor na jedno pitanje
- ili su podatci navedeni djelomično, u odgovorima nedostaju pojedinosti (npr. datum je bitan, sat nije)

1 bod

- nedostaju odgovor na dva pitanja
- navodi pojedinosti, ali ne nužno u okviru zadanih pitanja, na primjer navodi sadržaje ali ne i mjesta ili obrnuto
- dio izvješća napisano u prvom licu

0 bodova

- nedostaju odgovori na tri ili više pitanja

- većina podataka koje navodi nisu navedeni u polaznom tekstu
- piše izvješće s nekog drugog izleta
- piše izvješće u prvom licu
- ništa nije napisano

Stil i povezanost teksta

3 boda

- jasno sadržajno vidljiva tri dijela
- jasno grafički vidljiva tri dijela
- rečenice su smislene i međusobno povezane
- služi se primjerenim jezikom – koristi standardni jezik bez poštapalica, lokalizama, dijalektalizama, ...
- nema nepotrebnih ponavljanja
- rečenice raznolike duljine, korištene složene rečenice
- povezan i fluentan tekst
- kronološki i logički slijed događaja
- dosljedno napisan u jednom glagolskom vremenu (uz moguće ispuštanje: vidljiva grafička podjela,

2 boda

- jasno sadržajno vidljiva tri dijela
- rečenice su smislene, ali ne proizlaze jedna iz druge
- služi se primjerenim jezikom – koristi standardni jezik bez poštapalica, lokalizama, dijalektalizama, ...
- nema nepotrebnih ponavljanja
- prevladavaju jednostavne rečenice
- povezan i fluentan tekst
- djelomično/u manjoj mjeri narušen kronološki i logički slijed događaja
- ravnomjerno koristi jednostavne i složene rečenice

1 bod

- sadržajno nedostaje jedan od glavnih dijelova
- rečenice su uglavnom smislene, ali nisu uvijek međusobno povezane
- služi se standardnim jezikom uz odstupanja – koristi poneku poštapalicu ili lokalizam, dijalektalizam, ...
- javljaju se nepotrebna ponavljanja

- tekst nije dosljedno povezan
- narušen kronološki i logički slijed događaja
- uglavnom koristi jednostavne rečenice

0 bodova

- sadržajno nepovezan tekst
- uglavnom se ne služi standardnim jezikom
- česta su nepotrebna ponavljanja
- rečenice su nepotpune

Jezična točnost

3 boda

- u potpunosti poštuje pravopisnu normu – pisanje velikog slova na početku rečenice, u imenima naseljenih mjesta, ustanova, rečenični znakovi, glasovi -č,-ć, -dž, -đ, skupovi -ije,-je, dvotočje i zarez u nabrajanju, pisanje niječnice

(dopuštene su do 3 različite pogreške)

2 boda

- poštuje pravopisnu normu – pisanje velikog slova na početku rečenice, u imenima naseljenih mjesta, ustanova, rečenični znakovi, glasovi -č,-ć, -dž, -đ, skupovi -ije,-je, dvotočje i zarez u nabrajanju, pisanje niječnice (dopuštene su od 4 do 6 različitih pogrešaka)

1 bod

- uglavnom poštuje pravopisnu normu – pisanje velikog slova na početku rečenice, u imenima naseljenih mjesta, ustanova, rečenični znakovi, glasovi -č,-ć, -dž, -đ, skupovi -ije,-je, dvotočje i zarez u nabrajanju, pisanje niječnice (dopuštene su od 7 do 12 različitih pogrešaka)

0 bodova

- ne poštuje pravopisnu normu – pisanje velikog slova na početku rečenice, u imenima naseljenih mjesta, ustanova, rečenični znakovi, glasovi -č,-ć, -dž, -đ, skupovi -ije,-je, dvotočje i zarez u nabrajanju, pisanje niječnice (više od 12 različitih pogrešaka)

2. MAĐARSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST / MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

2.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Mađarskoga jezika i književnosti ispituju se mađarski jezik i književnost, uporaba govornoga i pisanoga jezika, tumačenje klasičnih i suvremenih književnih djela i književnosti koju su učenici četvrtih razreda stekli tijekom dosadašnjega osnovnoškolskoga obrazovanja.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu za nastavni predmet Mađarski jezik i književnost za osnovnu i srednju školu s nastavom na jeziku i pismu mađarske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (model A)² (NN, br. 83/20).

2.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Mađarskoga jezika i književnosti za četvrti razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz triju područja ispitivanja. Svako područje sadrži više potpodručja:

1. *Jezik i komunikacija*
 - a) *Razumijevanja teksta*
 - b) *Jezično izražavanje*
 - c) *Jezične razine*
 - d) *Jezik i društvo*
2. *Književnost i stvaralaštvo*
 - a) *Teorija književnosti*
 - b) *Analiza književnoga djela*
 - c) *Spoznaje o književnome djelu*
3. *Medijska kultura*
 - a) *Mediji*
 - b) *Mediji i društvo*

Nacionalnim ispitom iz Mađarskoga jezika za četvrti razred ispituju se odgojno-obrazovni ishodi iz područja mađarskoga jezika i komunikacije, područja književnost i stvaralaštvo te područja kulture i medija s posebnim naglaskom na odgojno-obrazovne ishode od prvoga do četvrtoga razreda osnovne škole. Ispitom su obuhvaćeni samo ishodi za koje su kurikulumom predviđene razine usvojenosti. Od tih se ishoda ispitom u školskoj godini 2023./2024. ispituje dio odgojno-obrazovnih ishoda iz svakoga od triju područja.

² https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_07_83_1555.html

U tablici 3. za svako područje ispitivanja navedeni su odgojno-obrazovni ishodi te pripadajući nastavni sadržaji na kojima se temelji ispitivanje.

Tablica 3. Odgojno-obrazovni ishodi i nastavni sadržaji/sadržaji ispitivanja prema područjima ispitivanja Mađarskoga jezika i književnosti

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
JEZIK I KOMUNIKACIJA		
Razumijevanja teksta	OŠ MJA.2.1. Učenik sluša, s razumijevanjem prati pročitani tekst i odgovara cjelovitim rečenicama na postavljena pitanja.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ sluša s razumijevanjem jednostavne i kratke tekstove koji su u skladu s jezičnim razvojem i dobi ◆ sluša i prati smjernice
	OŠ MJA.3.1. Učenik s razumijevanjem prati čitani ili slušani tekst i na osnovi pitanja prepričava sadržaj teksta.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ sluša i razumije tekstove primjerene jezičnomu razvoju ◆ iznosi redosljed događaja
	OŠ MJA.4.1. Učenik samostalno i jasno prepričava i interpretira sadržaj pročitana ili slušana teksta.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ čita i sluša s razumijevanjem tekst i izdvaja bitne podatke iz teksta ◆ sažima, tumači i procjenjuje poruke tekstova koji su primjereni jezičnoj dobi
Jezično izražavanje	OŠ MJA.2.2. Učenik govori i razgovara o zadanoj temi iz svakodnevnoga života u skladu s dobi.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ izražava misli usmeno i pisano oblikujući cjelovite rečenice
	OŠ MJA.3.2. Učenik se usmeno i pisano jasno izražava o zadanim temama.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ samostalno se usmeno i pisano izražava cjelovitim rečenicama o svakodnevnim temama ili temama povezanim s književnim tekstovima
	OŠ MJA.4.2. Učenik razgovijetno govori i pokrećera spravu o slobodno odabranoj ili zadanoj temi, samostalno izražava svoje mišljenje u skladu s komunikacijskom situacijom.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ primjenjuje pravopisna pravila ◆ pazi na pravilnu strukturu tijekom oblikovanja teksta (odabir naslova, odvajanje bitnoga od nebitnoga, kompozicija teksta, redosljed događaja)
Jezične razine	OŠ MJA.2.3. Učenik piše riječi i rečenice pri čemu primjenjuje naučena pravopisna pravila i jezične spoznaje.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ prepoznaje nastavke u riječima u rečenici, tekstu, pravilno rabi nastavke riječi i sklonjive riječi (-ba, -be, ban, -ben, -val/-vel, -ból/-ból, -tól/-tól, -t, -hoz/-hez/-höz, -va/ -ve/-vá/-vé, -kor) ◆ prepoznaje i imenuje naučene jezične pojmove te ih rabi tijekom rješavanja različitih zadataka

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
JEZIK I KOMUNIKACIJA		
Jezične razine	<p>OŠ MJA.2.3. Učenik piše riječi i rečenice pri čemu primjenjuje naučena pravopisna pravila i jezične spoznaje.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ prepoznaje i imenuje glasove, slova ◆ razlikuje riječi od rečenica ◆ nabrāja glasove abecede ◆ rabi redosljed slova pri rješavanju različitih vrsta zadataka ◆ razlikuje otvornike i zatvornike ◆ grupira glasove s obzirom na njihovo trajanje (dugi i kratki otvornici) ◆ prepoznaje pravilo rastavljanja riječi na slogove ◆ prepoznaje korijen i nastavak riječi
	<p>OŠ MJA.3.3. Učenik prepoznaje i imenuje naučene jezične pojmove, vrste riječi te primjenjuje naučena pravila.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ prepoznaje i imenuje uskličnu, zapovjednu rečenicu i rečenicu za izražavanje želje prema namjeri govornika ◆ prepoznaje odnose među riječima (riječi sličnoga ili istoga značenja i riječi suprotnoga značenja) i pravilno ih primjenjuje ◆ razlikuje vrste riječi, prepoznaje i imenuje naučene riječi prema značenju (glagol, imenica, pridjev) ◆ izdvaja vrste riječi unutar rečenica ◆ prepoznaje i pravilno rabi članove i prijedloge ◆ prepoznaje i imenuje naučene vrste riječi prema značenju u skupini riječi, rečenicama i tekstovima
	<p>OŠ MJA.4.3. Učenik rješava zadatke i piše kratke tekstove uz pravilnu primjenu jezičnih znanja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ prepoznaje i imenuje naučene jezične pojmove i primjenjuje pravopisna pravila
Jezik i društvo	<p>OŠ MJA.3.4. Učenik sudjeluje u njegovanju i očuvanju jezičnih vrijednosti svoga zavičaja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ njeguje vlastitu kulturu i običaje
	<p>OŠ MJA.4.4. Učenik svoj jezični identitet potvrđuje kulturološkim spoznajama.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ na različite načine predstavlja naučene izreke i poslovice

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
KNJIŽEVNOST I SVARALAŠTVO		
Teorija književnosti	OŠ MJ B.2.1. Učenik čita s razumijevanjem i u skladu s književnom vrstom tekst primjeren dobi.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ razumije pročitani književni tekst ◆ odgovara na pitanja o književnome tekstu nakon čitanja u sebi
	OŠ MJ B.3.1. Učenik čita s razumijevanjem književni tekst primjeren dobi, prepoznaje i određuje književnu vrstu pročitanaoga teksta.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ jasno, automatizirano čita naglas i u sebi ◆ prepoznaje različite oblike i vrste tekstova (s kojima je već upoznat) ◆ prepoznaje jednostavne književne tekstove prema vrsti na osnovi njihovih obilježja
	OŠ MJ B.4.1. Učenik čita s razumijevanjem književni tekst primjeren dobi, imenuje vrstu teksta i opisuje njegova obilježja.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ prepoznaje književna sredstva u lirskim tekstovima (stih, ritam, rima, refren, usporedba, personifikacija) ◆ prepoznaje i određuje vrste priča i obilježja priča
Analiza književnoga djela	OŠ MJ B.2.2. Učenik izražava svoja zapažanja i osjećaje usmeno i pisano nakon slušanja ili čitanja književnoga teksta primjerenoga dobi.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ određuje likove i mjesto radnje ◆ analizira likove prema njihovim karakteristikama ◆ prepoznaje rimu u pjesmama
	OŠ MJ B.3.2. Učenik usmeno izražava svoje mišljenje i doživljaj o pročitaneome književnom tekstu primjerenoga dobi.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ određuje likove i osobine likova (unutarnje i vanjske) ◆ objašnjava obilježja likova u pročitanim književnim tekstovima
Spoznaje o književnome djelu	OŠ MJ B.2.3. Učenik prepoznaje i razlikuje književne tekstove prema obliku i sadržaju.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ prepoznaje jednostavne književne tekstove prema obilježjima vrste ◆ razlikuje pjesme od prozних tekstova
	OŠ MJ B.4.3. Učenik na osnovi pročitanaoga opisuje obilježja književnoga teksta i književne vrste.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ čita s razumijevanjem kraće narodno i umjetničko stvaralaštvo u stihu, pjesme ◆ imenuje i razlikuje književne vrste
MEDIJSKA KULTURA		
Mediji	OŠ MJ C.2.1. Učenik razlikuje različite vrste medija primjerene dobi i interesu.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ razlikuje crtani film od lutkarskoga filma, odnosno prepoznaje razliku u prikazu likova
Mediji i društvo	OŠ MJ C.4.2. Učenik sluša ili čita informacije iz različitih medijskih izvora te samostalno ističe bit različitih medijskih poruka.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ traži, skuplja i obrađuje informacije iz različitih izvora ◆ iz pronađenih informacija ističe i izdvaja bitno i na taj način proširuje svoje znanje

2.3. STRUKTURA ISPITA / SADRŽAJ ISPITA

Nacionalni ispit iz Mađarskoga jezika za četvrti razred osnovne škole sastoji se od triju područja ispitivanja: *Jezik i komunikacija*, *Književnost i stvaralaštvo* i *Medijska kultura*. Područje *Jezik i komunikacija* sadrži ukupno 21 zadatak (dva zadatka u potpodručju *Razumijevanje teksta*, 13 zadataka u potpodručju *Jezične razine* i šest zadataka u potpodručju *Jezik i društvo*). Područje *Književnost i stvaralaštvo* sadrži ukupno 10 zadataka (dva zadatka u potpodručju *Teorija književnosti*, pet zadataka u potpodručju *Analiza književnoga djela* i tri zadatka u potpodručju *Spoznaje o književnome djelu*). Područje *Medijska kultura* sadrži ukupno devet zadataka (dva zadatka u potpodručju *Mediji* i sedam zadataka u potpodručju *Mediji i društvo*).

Potpodručje *Jezično izražavanje* sadrži jedan zadatak (zadatak pisanja).

Ispit sadrži ukupno 41 zadatak i donosi ukupno 64 boda.

U tablici 4. navedeni su broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu.

Tablica 4. Broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu

ISPITNA CJELINA	PODRUČJE	POTPODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
1.	<i>Jezik i komunikacija</i>	<i>Razumijevanje teksta</i>	2	2
		<i>Jezične razine</i>	13	13
		<i>Jezik i društvo</i>	6	6
	<i>Književnost i stvaralaštvo</i>	<i>Teorija književnosti</i>	2	2
		<i>Analiza književnoga djela</i>	5	5
		<i>Spoznaje o književnome djelu</i>	3	3
	<i>Medijska kultura</i>	<i>Mediji</i>	2	2
		<i>Mediji i društvo</i>	7	7
	2.		<i>Jezično izražavanje</i>	1
UKUPNO			41	64

Nacionalni ispit iz Mađarskoga jezika i književnosti traje ukupno **90 minuta**. Prva ispitna cjelina traje **60 minuta**, a druga ispitna cjelina traje **30 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline je stanka u trajanju od **15 minuta**.

2.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Melyik a helyes?
hópehely

- A. hóp-eh-ely
- B. hópeh-ely
- C. h-ópe-hely
- D. hó-pe-hely

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Jezik i komunikacija*

Potpodručje ispitivanja: *Jezične razine*

Odgojno-obrazovni ishodi:

OŠ MJ A.2.3. Učenik piše riječi i rečenice pri čemu primjenjuje naučena pravopisna pravila i jezične spoznaje.

OŠ MJ A.4.3. Učenik rješava zadatke i piše kratke tekstove uz pravilnu primjenu jezičnih znanja.

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

Figurmesen olvasd el az alábbi szöveget, majd karikázd be a helyes választ!

Nemes Nagy Ágnes: Nyári rajz

Hogy mit láttam? Elmondhatom.

De legjobb, ha lerajzolom.

Megláthatod te is velem,

csak nézd, csak nézd a jobb kezem.

Ez itt a ház, ez itt a tó,

ez itt az út, felénk futó,

ez itt akác, ez itt levél,

ez itt a nap, ez itt a dél.

Ez borjú itt, lógó fülű,

hasát veri a nyári fű,

ez itt virág, ezer, ezer,

ez a sötét gyalogszeder,

ez itt a szél, a repülés,

az álmodás, az ébredés,

ez itt gyümölcs, ez itt madár,

ez itt az ég, ez itt a nyár.

Majd télen ezt előveszem,

ha hull a hó, nézegetem.

Nézegetem, ha hull a hó,

ez volt a ház, ez volt a tó.

Mit olvastál?

- A. mesét
- B. regényt
- C. verset
- D. elbeszélést

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Književnost i stvaralaštvo*

Potpodručje ispitivanja: *Teorija književnosti*

Odgojno-obrazovni ishodi:

OŠ MJ A.2.2. Učenik govori i razgovara o zadanoj temi iz svakodnevnoga života u skladu s dobi.

OŠ MJ B.3.2. Učenik usmeno izražava svoje mišljenje i doživljaj o pročitanoj književnom tekstu primjerenoga dobi.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: teško

3. primjer

Alaposan figyeld meg az alábbi színes plakátot, majd majd karikázd be a helyes válaszokat!
Mi az előadás címe?

- A. Hófehérke és a hét törpe
- B. Jancsi és Juliska
- C. Piroska és a farkas
- D. Hamupipőke

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: *Medijska kultura*

Potpodručje ispitivanja: *Mediji i društvo*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ MJ C.4.2. Učenik sluša ili čita informacije iz različitih medijskih izvora te samostalno ističe bit različitih medijskih poruka

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: lagano

2.1. A FELMÉRÉS CÉLJA

A magyar nyelv és irodalom tantárgyra vonatkozó országos felmérés a 4. osztályos diákok tantárgyi ismereteit és ezen ismeretek alkalmazását méri fel. A felméréssel elsősorban az irodalmi és gyakorlati szövegek értő olvasását, valamint bizonyos szövegek pótlását, és a magyar nyelvi ismereteket ellenőrizzük.

A felmérés összhangban van a magyar nyelv és irodalom tantárgy (A modell)³ nemzeti alaptantervével (curriculumával).

2.2. A VIZSGA TARTALMA

Az általános iskola negyedik osztályának magyar nyelv és irodalomból történő felmérése a tantárgy nemzeti alaptantervében meghatározott oktatási-nevelési eredménycélokat három területhez kapcsolatosan vizsgálja:

1. *Magyar nyelv és kommunikáció*
 - a) *Szövegértés*
 - b) *Szövegalkotás*
 - c) *Nyelvi szintek*
 - d) *Nyelv és társadalom*
2. *Irodalom és irodalmi alkotások*
 - a) *Irodalomelmélet*
 - b) *Műelemzés*
 - c) *Műismeret*
3. *Médiakultúra*
 - a) *Médiumok*
 - b) *Média és társadalom*

A felmérés a magyar nyelv és kommunikáció, az irodalom és irodalmi alkotások és a médiakultúra témakört érintve ellenőrzi a diákok készségeit az alábbi fejlesztési területeken: szövegértés, szövegalkotás, nyelvi szintek, nyelv és társadalom, irodalomelmélet, műelemzés, műismeret, médiumok, média és társadalom.

Az elvárásokat az általános iskola 1. – 4. osztályaira vonatkozó oktatási-nevelési célok adják meg annak figyelembevételével, hogy az adott célhoz kapcsolódóan mely eredménycélok teljesítése elvárható a felmérés megírásakor.

Az alábbi táblázat tartalmazza azon eredménycélokat, melyek megvalósításának mértékét a felmérés vizsgálni kívánja, illetve azokat a tartalmi elvárásokat, amelyeknek a diákoknak meg kell felelniük.

³ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_07_83_1555.html

3. táblázat A magyar nyelv és irodalom tantárgy oktatási és nevelési eredménycéljai, oktatási tartalmai, valamint a vizsga tartalma vizsgaterületek szerint

FEJLESZTÉSI TERÜLET	EREDMÉNYCÉLOK	OKTATÁSI–NEVELÉSI ELVÁRÁSOK
MAGYAR NYELV ÉS KOMMUNIKÁCIÓ		
Szövegértés	ÁI MNY A.2.1. A tanuló hallgatja, figyelemmel kíséri az olvasott szöveget és teljes mondatokkal válaszol a feltett kérdésekre.	<ul style="list-style-type: none"> hallgatja és megéri a fejlődési szintjének megfelelő egyszerű és rövid szerkezetű szövegeket és követi az adott utasításokat
	ÁI MNY A.3.1. A tanuló figyelemmel kíséri az olvasott szöveget és feltett kérdések alapján elmondja annak tartalmát.	<ul style="list-style-type: none"> megéri a fejlődési szintjének megfelelő szövegeket pontos időrendbe állítja a cselekményt
	ÁI MNY A.4.1. A tanuló az olvasott szöveget önállóan értelmezi.	<ul style="list-style-type: none"> megéri az olvasott szöveget, és kiemeli a fontos információkat összefoglalja, értelmezi és értékeli az életkori szintjének megfelelő szöveg üzenetét és tanulságát
Szövegalkotás	ÁI MNY A.2.2. A tanuló a korának megfelelően beszél és beszélget a megadott témáról és élethelyzetekről.	<ul style="list-style-type: none"> gondolatait teljes mondatokban fejezi ki szóban és írásban
	OŠ MJA.3.2. A tanuló érthetően fejezi ki magátbeszédben és írásban a megadott témáról.	<ul style="list-style-type: none"> önállóan alkot összefüggő mondatokat mindennapi és irodalmi témákban szóban és írásban
	ÁI MNY A.4.2. A tanuló érthetően beszél, és vitát indít amegadott vagy szabad témáról, megfelelően önállóan fejezi ki mondanivalóját.	<ul style="list-style-type: none"> alkalmazza a helyesírás szabályait fogalmazási ismereteit alkalmazva ügyel a helyes szerkezetre (címválasztás, lényeges és lényegtelen elkülönítése, a szöveg felépítése, az események időrendiszerrendje)
Nyelvi szintek	ÁI MNY A.2.3. A tanuló a szavak és mondatok írása során alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat, valamint a nyelvtani és nyelvhelyességi ismereteket.	<ul style="list-style-type: none"> felismeri a toldalékos szavakat a szövegben; helyesen használja a szavak toldalékos alakját; helyesen írja a ragos szóalakokat (-ba, -be, -ban, -ben, -val/-vel, -ból/-ből, -tól/-től, -t, -hoz/-hez/-höz, -va/ -ve/-vá/-vé, -kor) felismeri és megnevezi a tanult nyelvtani fogalmakat, és a különféle feladatmegoldásban használja a szabályokat

FEJLESZTÉSI TERÜLET	EREDMÉNYCÉLOK	OKTATÁSI–NEVELÉSI ELVÁRÁSOK
MAGYAR NYELV ÉS KOMMUNIKÁCIÓ		
Nyelvi szintek	<p>ÁI MNY A.2.3. A tanuló a szavak és mondatok írása során alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat, valamint a nyelvtani és nyelvhelyességi ismereteket.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ felismeri és megnevezi a hangokat, a betűket ◆ felismeri a szavak és a mondatok határát ◆ gyakorlati feladatokban használja a betűrendet megkülönbözteti a magán és mássalhangzókat ◆ felismeri a szótagolás szabályszerűségeit ◆ felismeri a szótó és a toldalékok jelölését ◆ helyesen ejti és írja a kiejtéstől eltérő helyesírású szavakat ◆ felismeri a beszélő szándéka szerinti öt mondatfajtát ◆ alkalmazza a helyesírási szabályokat a begyakorolt szókészlet körében ◆ helyesen jelöli a j hangot, a hosszú egyjegyű és kétjegyű mássalhangzókat, a hosszú és rövid magánhangzókat
	<p>ÁI MNY A.3.3. A tanuló felismeri és megnevezi a tanult nyelvtani fogalmakat, alkalmazza a tanult szabályokat. Felismeri és megnevezi a tanult szófajokat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ a felkiáltó, a felszólító és az óhajtó mondatokban a beszélő szándékának felismerése és megnevezése ◆ egyes hangalakokat és jelentésviszonyokat (rokon értelmű szavak, azonos alakú szavak, ellentétes jelentésű szavak) felismer, alkalmaz ◆ különbséget tesz a szófajok között, felismeri és megnevezi a tanult szófajokat jelentésük alapján (ige, főnév, melléknév) ◆ azonosítja a szófajokat a mondatban ◆ felismeri a névelőt és a névutót, azokat helyesen alkalmazza ◆ a tanult szófajokat toldalékos formában is szójelentés alapján felismeri és megnevezi szócsoportokban, mondatokban és szövegekben
	<p>ÁI MNY A.4.3. A tanuló kibővített nyelvi ismereteit helyesen alkalmazza a feladatok megoldásában</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ felismeri és megnevezi a tanult nyelvtani fogalmakat és helyesírási ismereteket, használja a szabályokat

FEJLESZTÉSI TERÜLET	EREDMÉNYCÉLOK	OKTATÁSI-NEVELÉSI ELVÁRÁSOK
MAGYAR NYELV ÉS KOMMUNIKÁCIÓ		
Nyelv és társadalom	ÁI MNY A.3.4. A tanuló részt vesz nyelvi-közösségi értékeinek ápolásában.	<ul style="list-style-type: none"> • ápolja a saját kultúráját és hagyományait
	ÁI MNY A.4.4. A tanuló a nyelvi identitását kulturális ismeretekkel támasztja alá	<ul style="list-style-type: none"> • különböző módon megjeleníti az ismert szólások, közmondások jelentését
IRODALOM ÉS IRODALMI ALKOTÁSOK		
Irodalomelmélet	ÁI MNY B.2.1. A tanuló életkori sajátosságainak megfelelő szöveget olvas értő olvasással, az irodalmi szöveget a műfaj sajátosságainak megfelelően olvassa. Megérti az olvasott irodalmi szöveget.	<ul style="list-style-type: none"> • megérti az elolvasott irodalmi szöveget • néma olvasás után válaszol a feltett irodalmi kérdésekre
	ÁI MNY B.3.1 A tanuló életkori sajátosságainak megfelelő irodalmi szöveget olvas értő olvasással, felismeri és megnevezi az elolvasott szöveg műfaját.	<ul style="list-style-type: none"> • folyékonyan, automatizáltan olvas hangosan és némán • felismeri a különböző típusú, műfajú szövegeket, amelyekről tanult • felismeri az egyszerű irodalmi szövegeket műfaji jellemzőik alapján
	ÁI MNY B.4.1. A tanuló életkori sajátosságainak megfelelő irodalmi szöveget olvas értő olvasással, megnevezi a műfaját és jellemzi azt.	<ul style="list-style-type: none"> • felismeri a művészeti eszközöket költői szövegben (verssor, ritmus, rím, refrén, hasonlatok, megszemélyesítés) • felismeri és meghatározza a mesefajtákat és azok jellegzetességeit
Műelemzés	ÁI MNY B.2.2. A tanuló életkori sajátosságainak megfelelő irodalmi szövegek olvasása/hallgatása alapján kifejezi az olvasottak által nyújtott élményeit, érzelmeit szóban és írásban.	<ul style="list-style-type: none"> • meghatározza a szereplőket és a helyszínt • jellemzi a szereplőket tulajdonságaik alapján • felismeri a rímeket a versekben
	ÁI MNY B.3.2. A tanuló életkori sajátosságainak megfelelő irodalmi szövegek olvasása alapján szóban és írásban megfogalmazza a szöveg által nyújtott élményét, véleményét.	<ul style="list-style-type: none"> • megnevezi olvasmányai szereplőit és azok tulajdonságait (külső,belső) • megmagyarázza cselekedeteiket
Műismeret	ÁI MNY B.2.3. A tanuló forma és tartalom alapján felismeri és megkülönbözteti az irodalmi alkotásokat.	<ul style="list-style-type: none"> • felismeri az egyszerű irodalmi szövegeket műfaji jellemzőik alapján • megkülönbözteti a verses és prózai műveket formai szempontból

FEJLESZTÉSI TERÜLET	EREDMÉNYCÉLOK	OKTATÁSI–NEVELÉSI ELVÁRÁSOK
IRODALOM ÉS IRODALMI ALKOTÁSOK		
Műismeret	ÁI MNY B.4.3. A tanuló az olvasottak alapján leírja az irodalmi alkotások sajátosságait.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ olvas és megért rövidebb nép és műköltészeti alkotásokat, verseket ◆ megnevezi és megkülönbözteti az irodalmi műfajokat egymástól
MÉDIAKULTÚRA		
Médiumok	ÁI MNY C.2.1. A tanuló életkori sajátosságainak és érdeklődési körének megfelelően megkülönbözteti a médiumokat.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ megkülönbözteti a rajzfilmet a bábjátéktól, valamint megfigyeli a szereplők megjelenítése közti különbséget
Média és társadalom	ÁI MNY C.4.2. A tanuló hallgatja, olvassa az információkat tartalmazó médiaszövegeket, és önállóan kiemeli a különböző médiumú információk lényegét.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ különböző adatokat, információkat gyűjt, keres és kezel néhány forrásból ◆ a gyűjtött információkból kiemeli a lényegét, és ezáltal bővíti ismereteit

2.3. A FELMÉRÉS SZERKEZETE

Az országos felmérés szerkezete magyar nyelvből a 4. évfolyam számára az alábbi három egységet öleli fel: Magyar nyelv és kommunikáció, Irodalom és irodalmi alkotások, Médiakultúra.

Az első vizsgafüzet tartalma: A Magyar nyelv és kommunikáció az első kérdéscsoportban 21 feladatot tartalmaz (2 feladat szövegértésből, 13 feladat nyelvi szintekből, 6 feladat nyelv és társadalomból). A Irodalom és irodalmi alkotások a második kérdéscsoportban 10 feladatot tartalmaz (2 feladat irodalomelméletből, 5 feladat műelemzésből, 3 feladat műismeretből). A Médiakultúra a harmadik kérdéscsoportban 9 feladatot tartalmaz (2 feladat médiumokból, 7 feladat média és társadalomból).

Az második vizsgafüzet tartalma:

Egy szövegalkotási feladatot tartalmaz.

A felmérés összesen 41 feladatot tartalmaz, amelyben 64 pontot szerezhhetnek a tanulók.

4. táblázat A feladatok száma és az elérhető pontszámok egységenként

VIZSGÁLATI EGYSÉG	TERÜLET	ALTERÜLET	FELADAT-SZÁM	PONTSZÁM
1.	Magyar nyelv és kommunikáció	Szövegértés	2	2
		Nyelvi szintek	13	13
		Nyelv és társadalom	6	6
	Irodalom és irodalmi alkotások	Irodalomelmélet	2	2
		Műelemzés	5	5
		Műismeret	3	3
	Médiakultúra	Médiumok	2	2
Média és társadalom		7	7	
2.		Szövegalkotás	1	24
ÖSSZESEN			41	64

Az első vizsgaegység megoldására a diákoknak **60 perc**, míg a második vizsgaegység megoldására **30 perc** áll rendelkezésükre. A két vizsgaegység között a tanulóknak **15 perces** szünet lesz biztosítva.

2.4. MINTAFELADATOK

1. példa

Melyik a helyes?
hópehely

- A. hóp-eh-ely
- B. hópeh-ely
- C. h-ópe-hely
- D. hó-pe-hely

Helyes válasz: D

Felmérés területe: *Magyar nyelv és kommunikáció*

Felmérés alterülete: *Nyelvi szintek*

Oktatási-nevelési célok:

ÁI MNY A.2.3. A tanuló a szavak és mondatok írása során alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat, valamint a nyelvtani és nyelvhelyességi ismereteket.

ÁI MNY A.4.3. A tanuló kibővített nyelvi ismereteit helyesen alkalmazza a feladatok megoldásában.

Kognitív szint: tudás

Nehézségi szint: könnyű

2. példa

Figyelmesen olvasd el az alábbi szöveget, majd karikázd be a helyes választ!

Nemes Nagy Ágnes: Nyári rajz

Hogy mit láttam? Elmondhatom.

De legjobb, ha lerajzolom.

Megláthatod te is velem,
csak nézd, csak nézd a jobb kezem.

Ez itt a ház, ez itt a tó,

ez itt az út, felénk futó,

ez itt akác, ez itt levél,

ez itt a nap, ez itt a dél.

Ez borjú itt, lógó fülű,

hasát veri a nyári fű,

ez itt virág, ezer, ezer,

ez a sötét gyalogszeder,

ez itt a szél, a repülés,

az álmodás, az ébredés,

ez itt gyümölcs, ez itt madár,

ez itt az ég, ez itt a nyár.

Majd télen ezt előveszem,

ha hull a hó, nézegetem.

Nézegetem, ha hull a hó,

ez volt a ház, ez volt a tó.

Mit olvastál?

- A. mesét
- B. regényt
- C. verset
- D. elbeszélést

Pontos válasz: C

Felmérés területe: *Irodalom és irodalmi alkotások*

Felmérés alterülete: *Irodalomelmélet*

Oktatási-nevelési célok:

ÁI MNY B.2.2. A tanuló életkori sajátosságainak megfelelő irodalmi szövegek olvasása/hallgatása alapján kifejezi az olvasottak által nyújtott élményeit, érzelmeit szóban és írásban.

ÁI MNY B.3.2. A tanuló életkori sajátosságainak megfelelő irodalmi szövegek olvasása alapján szóban és írásban megfogalmazza a szöveg által nyújtott élményét, véleményét.

Kognitív szint: értés

Nehézségi szint: nehéz

3. SRPSKI JEZIK / СРПСКИ ЈЕЗИК

3.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Srpskoga jezika ispituju se znanja i kompetencije koje su učenici stekli tijekom učenja i poučavanja nastavnoga predmeta Srpski jezik radi sporazumijevanja u različitim komunikacijskim situacijama, putem različitih medija i u različite svrhe.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Srpski jezik za osnovnu i srednju školu s nastavom na jeziku i ćirilichnom pismu srpske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (Model A)⁴ (NN 93/19).

3.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Srpskoga jezika za četvrti razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz četiriju područja ispitivanja:

1. *Književnost*
2. *Jezik*
3. *Kultura izražavanja i stvaralaštvo*
4. *Pisanje.*

Nacionalnim ispitom iz Srpskoga jezika za četvrti razred ispituju se odgojno-obrazovni ishodi od prvoga do četvrtoga razreda iz navedenih područja. Ispitom su obuhvaćeni samo ishodi za koje su kurikulumom predviđene razine usvojenosti. Od tih se ishoda za koje su predviđene razine usvojenosti ispitom u školskoj godini 2023./2024. ispituje dio odgojno-obrazovnih ishoda iz svakoga od prvih triju područja ispitivanja koja su u strukturu ispita prenesena tako da se slijede načela izrade ispita i organizacije ispitivanja.

U tablici 5. za svako područje ispitivanja navedeni su odgojno-obrazovni ishodi te pripadajući nastavni sadržaji na kojima se temelji ispitivanje.

⁴ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2019_10_93_1828.html

Tablica 5. Odgojno–obrazovni ishodi i nastavni sadržaji/sadržaji ispitivanja prema područjima ispitivanja Srpskog jezika

PODRUČJE	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI/ SADRŽAJI ISPITIVANJA
Književnost	<p>SJ OŠ A.1.2. Učenik prepoznaje dramski tekst.</p> <p>SJ OŠ A.2.1. Učenik razlikuje pjesmu, priču, dramski tekst i kratke narodne umotvorine.</p> <p>SJ OŠ A.3.1. Učenik razlikuje narodnu i autorsku književnost.</p> <p>SJ OŠ A.4.1. Učenik razlikuje književne vrste.</p>	<p>Vrste tekstova:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ lirski pjesma ◆ basna ◆ dramski tekst ◆ kratke narodne umotvorine: poslovice, zagonetke, brzalice, pitalice <p>Književnoteorijski pojmovi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ tema ◆ dijalog ◆ stih, rima ◆ dramski tekst, didaskalije ◆ poredba, personifikacija ◆ dijelovi fabule (uvod, zaplet, rasplet)
Jezik	<p>SJ OŠ B.1.2. Učenik obogaćuje fond riječi.</p> <p>SJ OŠ B.2.1. Učenik obogaćuje fond riječi.</p> <p>SJ OŠ B.2.3. Učenik razlikuje vrste rečenica po komunikacijskoj funkciji i po obliku.</p> <p>SJ OŠ B.2.4. Učenik primjenjuje osnovna pravopisna pravila.</p> <p>SJ OŠ B.3.1. Učenik obogaćuje fond riječi.</p> <p>SJ OŠ B.3.2. Učenik razlikuje vrste riječi (imenice, glagole i pridjeve).</p> <p>SJ OŠ B.3.4. Učenik primjenjuje osnovna pravopisna pravila.</p> <p>SJ OŠ B.4.1. Učenik razlikuje značenje riječi i izraza te gradi nove riječi.</p> <p>SJ OŠ B.4.2. Učenik razlikuje vrste riječi (imenice, glagole, pridjeve, osobne zamjenice i brojeve).</p> <p>SJ OŠ B.4.3. Učenik razlikuje rečenice i povezuje ih u smislen, cjelovit tekst.</p>	<p>Jezični pojmovi</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ slog, slogotvorno „r” ◆ riječi sličnoga i suprotnoga značenja, riječi različitoga oblika a istog ili sličnoga značenja, riječi istoga oblika, a različitoga značenja ◆ osnovna i preneseno značenje riječi ◆ izjavna, upitna, zapovjedna i usklična rečenica ◆ jesna i niječna rečenica ◆ imenice, pridjevi, glagoli ◆ posvojni i opisni pridjevi ◆ vlastite, zajedničke i zbirne imenice ◆ osobne zamjenice ◆ umanjenice, uvećanice ◆ prošlo, sadašnje i buduće vrijeme ◆ glagolska lica ◆ veliko početno slovo ◆ posvojni pridjevi izvedeni od vlastitih imena ◆ upravni i neupravni govor ◆ subjekt ◆ predikat ◆ objekt ◆ atribut ◆ brojevi

PODRUČJE	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI/ SADRŽAJI ISPITIVANJA
Kultura izražavanja i stvaralaštvo	<p>SJ OŠ C.1.3., SJ OŠ C.3.3., SJ OŠ C.4.3. Učenik razvija vještinu pisanja.</p> <p>SJ OŠ C.4.2. Učenik izražajno čita, analizira i uspoređuje različite vrste tekstova.</p>	<p>Pojmovi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ čestitka ◆ pisani sastavak ◆ oglas ◆ pozivnica <p>Polazni sadržaji:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ znanstvenopopularni tekstovi, ◆ informativni tekstovi

3.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Srpskoga jezika za četvrti razred osnovne škole sastoji se od dvije ispitne cjeline u koje su implementirana četiri područja.

U prvoj ispitnoj cjelini je 29 zadataka, svi su višestrukoga izbora. Svaki zadatak nosi jedan bod. Drugu ispitnu cjelinu *Pisanje* čini jedan zadatak koji nosi devet bodova.

Ispit sadrži ukupno 30 zadataka i donosi ukupno 38 bodova.

U tablici 6. navedeni su broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu.

Tablica 6. Broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu.

ISPITNA CJELINA	PODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
1.	Književnost	9	9
	Jezik	17	17
	Kultura izražavanja i stvaralaštvo	3	3
2.	Pisanje	1	9
UKUPNO		30	38

Nacionalni ispit iz Srpskoga jezika traje ukupno **90 minuta**. Svaka ispitna cjelina traje **45 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline je stanka u trajanju od **15 minuta**.

3.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Пажљиво прочитај текст.

БИК И ЗЕЦ

Спази бик зеца где као стрела бежи преко поља, па му позавиде на брзини.

Кад се једном састадоше, рече му:

– Благо теби кад си тако брз! Ти можеш да умакнеш и најопаснијем непријатељу! Ништа у животу не бих више желео него да сам и сам тако брз. Тада бих могао да побегнем од сваког непријатеља.

Насмеја се зец чувши бика, па ће му рећи:

– Луда је твоја жеља пријатељу! Дао бих ја радо своју брзину за твоје оштре и снажне рокове. Боље поносито се борити с непријатељем, него целог века срамно пред њим бежати.

Којој књижевној врсти припада наведени текст?

- A. драмски текст
- B. ауторска бајка
- C. лирска песма
- D. народна басна

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Književnost*

Odgojno-obrazovni ishodi:

SJ OŠ A.4.1. Učenik razlikuje književne vrste.

SJ OŠ A.3.1. Učenik razlikuje narodnu i autorsku književnost.

SJ OŠ C.3.2. Učenik izražajno čita i analizira različite vrste tekstova.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

У којој од наведених реченица су подвучени описни придеви?

- A. Узбуђени тркачи се припремају за трку.
- B. Узбуђени тркачи се припремају за трку.
- C. Узбуђени тркачи се припремају за трку.
- D. Узбуђени тркачи се припремају за трку.

Тоčan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Jezik*

Odgojno-obrazovni ishod:

SJ OŠ B.4.2. Učenik razlikuje vrste riječi (imenice, glagole, pridjeve, osobne zamjenice i brojeve).

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

У којој је од следећих реченица глагол написан у 3. лицу множине?

- A. Певам омиљену песму.
- B. Гледали смо тај филм.
- C. Читаћеш занимљиву књигу.
- D. Организују представу.

Тоčan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Jezik*

Odgojno-obrazovni ishodi:

SJ OŠ B.3.2. Učenik razlikuje vrste riječi (imenice, glagole i pridjeve).

SJ OŠ B.4.2. Učenik razlikuje vrste riječi (imenice, glagole, pridjeve, osobne zamjenice i brojeve).

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

3.1. ЦИЉ ИСПИТИВАЊА

Националним испитом из Српског језика испитују се знања и компетенције које су ученици стекли током процеса учења и подучавања наставног предмета Српски језик ради споразумевања у различитим комуникацијским ситуацијама, путем различитих медија и у различите сврхе.

Испит је састављен према Курикулуму наставног предмета Српски језик за основну и средњу школу с наставом на језику и ћириличком писму српске националне мањине у Републици Хрватској (Модел А)⁵ (NN 93/19).

3.2. САДРЖАЈ ИСПИТА

У националном испиту из српског језика за четврти разред основне школе испитују се васпитно-образовни исходи/садржаји из четири подручја испитивања:

1. *Књижевност*
2. *Језик*
3. *Култура изражавања и стваралаштво*
4. *Писање.*

Националним испитом из Српског језика за четврти разред испитују се васпитно-образовни исходи од првог до четвртог разреда из наведених подручја. Испитом су обухваћени само исходи за које су курикулумом предвиђени нивои усвојености. Од тих исхода за које су предвиђени нивои усвојености испитом у школској години 2023/2024. испитује део васпитно-образовних исхода из сваког од прва три подручја испитивања која су у структуру испита пренесена тако да се поштују принципи израде испита и организације испитивања.

У табели 5. за свако подручје испитивања наведени су васпитно-образовни исходи и припадајући наставни садржаји на којима се темељи испитивање.

⁵ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2019_10_93_1828.html

Табела 5. Васпитно-образовни исходи и наставни садржаји/садржаји испитивања према подручјима испитивања Српскога језика.

ПОДРУЧЈЕ	ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ/САДРЖАЈИ ИСПИТИВАЊА
Књижевност	<p>SJ OŠ A.1.2. Ученик препознаје драмски текст.</p> <p>SJ OŠ A.2.1. Ученик разликује песму причу, драмски текст и кратке народне умотворине.</p> <p>SJ OŠ A.3.1. Ученик разликује народну и ауторску књижевност.</p> <p>SJ OŠ A.4.1. Ученик разликује књижевне врсте.</p>	<p>Врсте текстова:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ лирска песма ◆ басна ◆ драмски текст ◆ кратке народне умотворине: пословице, загонетке, брзалице, питалице <p>Књижевнотеоријски појмови:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ тема ◆ дијалог ◆ стих, рима ◆ драмски текст, дидаскалије ◆ поређење, песонификација ◆ делови фабуле (увод, заплет, расплет)
Језик	<p>SJ OŠ B.1.2. Ученик обогаћује фонд речи.</p> <p>SJ OŠ B.2.1. Ученик обогаћује фонд речи.</p> <p>SJ OŠ B.2.3. Ученик разликује врсте реченица по комуникацијској функцији и по облику.</p> <p>SJ OŠ B.2.4. Ученик примењује основна правописна правила.</p> <p>SJ OŠ B.3.1. Ученик обогаћује фонд речи.</p> <p>SJ OŠ B.3.2. Ученик разликује врсте речи (именице, глаголе и придеве).</p> <p>SJ OŠ B.3.4. Ученик примењује основна правописна правила.</p> <p>SJ OŠ B.4.1. Ученик разликује значење речи и израза те гради нове речи.</p> <p>SJ OŠ B.4.2. Ученик разликује врсте речи (именице, глаголе, придеве, личне заменице и бројеве).</p>	<p>Језички појмови:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ слог, слоготворно „р” ◆ речи сличног и супротног значења, речи различитог облика а истог или сличног значења, речи истог облика, а различитог значења ◆ основно и пренесено значење речи ◆ обавештајна, упитна, заповедна и узвична реченица ◆ потврдна и одрична реченица ◆ именице, придеви, глаголи ◆ присвојни и описни придеви ◆ властите, заједничке и збирне именице ◆ личне заменице ◆ умањенице и увећанице ◆ прошло, садашње и будуће време ◆ глаголска лица ◆ велико почетно слово ◆ присвојни придеви изведени од властитих именица ◆ управни и неуправни говор ◆ субјекат ◆ предикат

ПОДРУЧЈЕ	ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ/ САДРЖАЈИ ИСПИТИВАЊА
<i>Језик</i>	<p>SJOŠ B.4.3. Ученик разликује реченице и повезује их у смислен, целовит текст.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ објекат ◆ атрибут ◆ бројеви
<i>Култура изражавања и стваралаштво</i>	<p>SJOŠ C.1.3. Ученик развија вештину писања.</p> <p>SJOŠ C.3.3. Ученик развија вештину писања.</p> <p>SJOŠ C.4.2. Ученик изражајно чита, анализира и упоређује различите врсте текстова.</p> <p>SJOŠ C.4.3. Ученик развија вештину писања.</p>	<p>Појмови:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ честитка ◆ писмени састав ◆ оглас ◆ позивница <p>Полазни садржаји:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ научнопопуларни текстови ◆ информативни текстови

3.3. СТРУКТУРА ИСПИТА

Национални испит из Српског језика за четврти разред основне школе састоји се од две испитне целине у које су имплементирана четири подручја.

У првој испитној целини је 29 задатака, сви су вишеструког избора. Сваки задатак носи један бод. Другу испитну целину *Писање* чини један задатак који носи девет бодова.

Испит садржи укупно 30 задатака и доноси укупно 38 бодова.

У табели 6. наведени су број задатака и број бодова за сваку испитну целину.

Табела 6. Број задатака и број бодова за сваку испитну целину.

ИСПИТНА ЦЕЛИНА	ПОДРУЧЈЕ	БРОЈ ЗАДАТАКА	БРОЈ БОДОВА
1.	<i>Књижевност</i>	9	9
	<i>Језик</i>	17	17
	<i>Култура изражавања и стваралаштво</i>	3	3
2.	<i>Писање</i>	1	9
УКУПНО		30	38

Национални испит из Српског језика траје укупно **90 минута**. Свака испитна целина траје **45 минута**. Између прве и друге испитне целине је пауза у трајању од **15 минута**.

3.4. ПРИМЕРИ ЗАДАКА

1. пример

Пажљиво прочитај текст.

БИК И ЗЕЦ

Спази бик зеца где као стрела бежи преко поља, па му позавиде на брзини.

Кад се једном састадоше, рече му:

– Благо теби кад си тако брз! Ти можеш да умакнеш и најопаснијем непријатељу! Ништа у животу не бих више желео него да сам и сам тако брз. Тада бих могао да побегнем од сваког непријатеља.

Насмеја се зец чувши бика, па ће му рећи:

– Луда је твоја жеља пријатељу! Дао бих ја радо своју брзину за твоје оштре и снажне рокове. Боље поносито се борити с непријатељем, него целог века срамно пред њим бежати.

Којој књижевној врсти припада наведени текст?

- A. драмски текст
- B. ауторска бајка
- C. лирска песма
- D. народна басна

Тачан одговор: D

Подручје испитивања: *Књижевност*

Васпитно-образовни исходи:

SJ OŠ A.4.1. Ученик разликује књижевне врсте.

SJ OŠ A.3.1. Ученик разликује народну и ауторску књижевност.

SJ OŠ C.3.2. Ученик изражајно чита и анализира различите врсте текстова.

Когнитивни ниво: разумевање

Процењена тежина: лако

2. пример

У којој од наведених реченица су подвучени описни придеви?

- A. Узбуђени тркачи се припремају за трку.
- B. Узбуђени тркачи се припремају за трку.
- C. Узбуђени тркачи се припремају за трку.
- D. Узбуђени тркачи се припремају за трку.

Тачан одговор: С

Подручје испитивања: *Језик*

Васпитно-образовни исход:

SJ OŠ B.4.2. Ученик разликује врсте речи (именице, глаголе, придеве, личне заменице и бројеве).

Когнитивни ниво: памћење

Процењена тежина: средње тешко

3. пример

У којој је од следећих реченица глагол написан у 3. лицу множине?

- A. Певам омиљену песму.
- B. Гледали смо тај филм.
- C. Читаћеш занимљиву књигу.
- D. Организују представу.

Тачан одговор: D

Подручје испитивања: *Језик*

Васпитно-образовни исходи:

SJ OŠ B.3.2. Ученик разликује врсте речи (именице, глаголе и придеве).

SJ OŠ B.4.2. Ученик разликује врсте речи (именице, глаголе, придеве, личне заменице и бројеве).

Когнитивни ниво: примена

Процењена тежина: тешко

4. ČEŠKI JEZIK / ČESKÝ JAZYK

4.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Češkog jezika ispituje se ovladanost jezičnom djelatnosti čitanja književnih i neknjiževnih tekstova s razumijevanjem te poznavanje češkog jezika.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu za nastavni predmet Češki jezik za osnovnu i srednju školu s nastavom na jeziku i pismu češke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (Model A)⁶ (NN, br. 114/19).

4.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Češkog jezika za četvrti razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi iz triju područja, od čega prvo područje ima tri potpodručja ispitivanja:

1. Čitanje s razumijevanjem
 - a) Čitanje epskoga teksta
 - b) Čitanje lirskoga teksta
 - c) Čitanje neknjiževnoga teksta
2. Češki jezik
3. Pisanje

Nacionalnim ispitom iz Češkog jezika za četvrti razred ispituju se odgojno-obrazovni ishodi navedeni u Kurikulumu za nastavni predmet Češki jezik za osnovnu i srednju školu s nastavom na jeziku i pismu češke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (Model A).

U tablici 7. navedena su područja i potpodručja ispitivanja te odgojno-obrazovni ishodi i pripadajuća razrada ishoda na kojima se temelji ispitivanje.

⁶ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_11_114_2282.html

Tablica 7 . Odgojno-obrazovni ishodi i razrada ishoda prema područjima i potpodručjima ispitivanja Češkog jezika

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
ČITANJE S RAZUMIJEVANJEM		
<p>Čitanje epskoga teksta</p> <p>Čitanje lirskoga teksta</p> <p>Čitanje neknjiževnoga teksta</p>	<p>OŠ ČJ B.1.1. Učenik izražava svoje osjećaje, mišljenja i saznanja nakon slušanja ili čitanja teksta.</p> <p>OŠ ČJ B.2.1. Učenik izražava svoje osjećaje, mišljenja i saznanja nakon slušanja ili čitanja teksta i uspoređuje ih s vlastitim iskustvima.</p> <p>OŠ ČJ B.2.3. Učenik izražava svoje mišljenje o pročitanoj/slušanoj književnoj tekstu.</p> <p>OŠ ČJ A.3.3. Učenik čita s razumijevanjem tekstove i pronalazi osnovne informacije.</p> <p>OŠ ČJ B.3.2. Učenik čita s razumijevanjem književni tekst i razlikuje razne vrste književnog teksta.</p> <p>OŠ ČJ A.4.4. Učenik čita s razumijevanjem tekstove, pronalazi i objašnjava potrebne informacije.</p> <p>OŠ ČJ B.4.2. Učenik čita s razumijevanjem književni tekst i objašnjava karakteristike književnog teksta.</p> <p>OŠ ČJ B.4.3. Učenik objašnjava vrednote književnog teksta u skladu sa sposobnostima i vlastitim čitalačkim iskustvima.</p> <p>OŠ ČJ C.4.1. Učenik pronalazi osnovne informacije iz različitih izvora primjerenih uzrastu učenika.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ izražava dojmove nakon čitanja/slušanja književnoga teksta i izražava ih riječima, crtežom ili pokretom ♦ snalazi se u sadržaju – razlikuje osnovne i sporedne informacije u književnom tekstu ♦ razlikuje stvarni događaj ili priču, pjesmu, bajku, basnu, zagonetku, dramski tekst i dječji roman prema formi i sadržaju ♦ prepoznaje i određuje temu književnog teksta ♦ odgovara na pitanja koja se odnose na opisane događaje, osobine likova, situacije u književnom tekstu ♦ prepoznaje glavne i sporedne likove u priči ♦ razlikuje dijelove pjesme: stih, kitica (strofa) ♦ prepoznaje pjesničke slike ♦ opaža ritam, rimu i usporedbe u dječjoj poeziji ♦ čita razne tekstove s razumijevanjem ♦ odgovara na pitanja o pročitanoj tekstu ♦ određuje značenje nepoznate riječi iz konteksta pročitanoj teksta ♦ pronalazi osnovne podatke u tekstu ♦ odgovara na pitanja nakon čitanja pjesme ♦ određuje temu književnih tekstova ♦ povezuje likove s mjestom i vremenom događaja ♦ određuje osobine likova na osnovu vanjskoga izgleda, ponašanja, izražavanja ♦ prepoznaje pjesničke slike, personifikaciju i onomatopeju ♦ prepoznaje razliku između književnoga i neknjiževnoga teksta

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
ČITANJE S RAZUMIJEVANJEM		
<p>Čitanje epskoga teksta</p> <p>Čitanje lirskoga teksta</p> <p>Čitanje neknjiževnoga teksta</p>		<ul style="list-style-type: none"> ◆ razlikuje književni tekst od ostalih vrsta tekstova ◆ razlikuje pozitivne osobine likova u tekstu, pozitivne događaje, mudre misli, poruku, pouku ◆ razlikuje obavijesni tekst od književnoga ◆ prepoznaje ključne podatke u tekstu ◆ odabire ključne podatke u tekstu
ČEŠKI JEZIK I PISANJE		
<p>Češki jezik i pisanje</p>	<p>OŠ ČJ A.1.4. Učenik čita riječi, rečenice i s razumijevanjem čita jednostavnije tekstove primjerenoga opsega.</p> <p>OŠ ČJ A.2.4. Učenik pravilno oblikuje pisana slova, riječi, jednostavne rečenice, usvaja pravopisna pravila primjerena uzrastu i razini usvojenosti jezika.</p> <p>OŠ ČJ A.2.7. Učenik razlikuje književne riječi od neknjiževnih riječi u češkom jeziku, razlikuje i uspoređuje češki i hrvatski jezik.</p> <p>OŠ ČJ A.3.4. Učenik piše tekstove jednostavnije strukture prema zadanoj ili slobodnoj temi te primjenjuje pravopisna pravila primjerene razni usvojenosti jezika.</p> <p>OŠ ČJ A.4.5. Učenik prema normi piše tekstove jednostavnije strukture u skladu s namjenom, primjenjuje pravopisna pravila primjerena razini usvojenosti jezika.</p> <p>OŠ ČJ A.4.6. Učenik sastavlja riječi, rečenice i tekstove jednostavnije strukture i primjenjuje stečena jezična znanja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ razlikuje kratke i duge samoglasnike i suglasnike, slogove i riječi s glasovima h, ch, đ, ě, ň, ř, i/y ◆ razlikuje vrste rečenica–izjavna, upitna i usklična ◆ pravilno piše duge samoglasnike, dvoglasnike (diftongy) au, ou, eu, slogove dž, tš, ně, bě, pě, vě, mě i glasove h, ch, đ, ě, ň, ř, y ◆ rastavlja riječi na kraju retka ◆ pravilno piše veliko slovo na početku rečenica i vlastita imena ljudi, životinje, zemljopisnih pojmova (ulice, trgovi, sela i gradova, institucija...) ◆ primjenjuje odgovarajuće grafičke znakove: točka, uskličnik, upitnik; mjerne jedinice duljine, moneta i vremena ◆ koristi odgovarajuće književne riječi umjesto govornih izraza ◆ čita i piše pismeni uradak na osnovu vlastitih interesa i iskustava ◆ piše kratke tekstove jednostavne strukture prema zadanoj ili slobodnoj temi ◆ piše prema pravopisnoj normi ◆ piše prema uputi na temelju strukture teksta (uvod, glavni dio, završetak)

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
ČEŠKI JEZIK i PISANJE		
Češki jezik i pisanje		<ul style="list-style-type: none"> ◆ razlikuje vrste riječi u osnovnom obliku: imenice, glagoli, pridjevi ◆ piše čitko i uredno ◆ primjenjuje nove riječi kao dio aktivnog rječnika ◆ piše odabrane riječi (vyjmenovaná slova) koja su dio aktivnog rječnika ◆ usvaja nove riječi i određuje njihovo značenje ◆ pravilno koristi riječi i strukture rečenica u danom kontekstu

4.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Češkoga jezika za četvrti razred osnovne škole sastoji se od dviju ispitnih cjelina te triju područja ispitivanja.

Prva ispitna cjelina sastoji se od dviju područja *Čitanje s razumijevanjem* i *Češki jezik*. Područje *Čitanje s razumijevanjem* sadrži ukupno 15 zadataka (šest zadataka u potpodručju *Čitanje epskoga teksta*, pet zadataka u potpodručju *Čitanje lirskoga teksta* i četiri zadataka u potpodručju *Čitanje neknjiževnoga teksta*). Područje *Češki jezik* sadrži ukupno 15 zadataka.

Druga ispitna cjelina *Pisanje teksta* sadrži jedan zadatak.

Ispit sadrži ukupno 31 zadatak i donosi ukupno 41 bodova.

U tablici 8 navedeni su broj zadataka i broj bodova za svaku cjelinu te za svako područje i potpodručje ispitivanja Češkoga jezika.

Tablica 8. Broj zadataka i broj bodova za svaku cjelinu te za svako područje i potpodručje ispitivanja

CJELINE ISPITIVANJA	PODRUČJE	POTPODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
1.	<i>Čitanje s razumijevanjem</i>	<i>Čitanje epskoga teksta</i>	6	6
		<i>Čitanje lirskoga teksta</i>	5	5
		<i>Čitanje neknjiževnoga teksta</i>	4	4
	<i>Češki jezik</i>		15	15
2.	<i>Pisanje</i>	<i>Pisanje sastavka uz poticaj</i>	1	10
UKUPNO			31	41

Nacionalni ispit iz Češkoga jezika traje ukupno **120 minuta**. Svaka ispitna cjelina traje **60 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline je pauza u trajanju od **30 minuta**.

4.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Pozorně si přečtěte následující text.
Zdeněk Kriebel: Ptám se, ptám se, pampeliško

Už si vrabci koupou břiško,
už se káča točí,
kde jsi byla, pampeliško,
od čeho máš oči?

Od slunce, od zlata!
Jak jsem se tak zahleděla,
hned jsem byla zlatá celá
jako housata.

Kdo si koupe břiško?

- A. housata
- B. káča
- C. pampeliška
- D. vrabci

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: Čitanje s razumijevanjem

Potpodručje ispitivanja: Čitanje lirskoga teksta

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ ČJ A.3.3. Učenik čita s razumijevanjem tekstove i pronalazi osnovne informacije.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

Jakého slovního druhu je slovo *zahleděla*?

- A. podstatné jméno
- B. předložka
- C. přídavné jméno
- D. sloveso

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Češki jezik*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ ČJ A.3.4. Učenik piše tekstove jednostavnije strukture prema zadanoj ili slobodnoj temi te primjenjuje pravopisna pravila primjerene razni usvojenosti jezika.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

3. primjer

Jakého literárního druhu je text *Ptám se, ptám se, pampeliško*?

- A. bajka
- B. báseň
- C. povídka
- D. pohádka

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: *Čitanje s razumijevanjem*

Potpodručje ispitivanja: *Čitanje lirskog teksta*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ ČJ B.3.2. Učenik čita s razumijevanjem književni tekst i razlikuje razne vrste književnog teksta.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

4.1. CÍL ZKOUŠKY

Národní zkouškou z Českého jazyka se zkouší jazykové kompetence, čtení literárních a neliterárních textů s porozuměním a znalosti z českého jazyka.

Zkouška vychází z Kurikulum pro vyučovací předmět Český jazyk pro základní a střední školy s výukou v jazyce a písmu české národnostní menšiny v Republice Chorvatsko (Model A)⁷ (NN, br.114/2019).

4.2. OBSAH ZKOUŠKY

Národní zkouškou z Českého jazyka pro žáky čtvrtých tříd základních škol se zkouší výchovně – vzdělávací výstupy ze třech oblastí, přičemž první oblast obsahuje tři části (podoblasti):

1. *Čtení s porozuměním*
 - a) *Čtení epického textu*
 - b) *Čtení lyrického textu*
 - c) *Čtení neliterárního textu*
2. *Český jazyk*
3. *Psaní.*

Národní zkouškou z Českého jazyka pro žáky čtvrtých tříd základních škol se zkouší výchovně – vzdělávací výstupy uvedené v Kurikulu pro vyučovací předmět Český jazyk pro základní a střední školy s výukou v jazyce a písmu české národnostní menšiny v Republice Chorvatsko (Model A).

V tabulce 7 jsou uvedené oblasti a části (podoblasti) zkoušení, výchovně – vzdělávací výstupy a dílčí výstupy zkoušky.

⁷ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_11_114_2282.html

Tabulka 7 Výchovně – vzdělávací výstupy a dílčí výstupy zkoušky podle oblastí a částí (podoblastí) zkoušky

OBLAST/ČÁST (PODOBLAST)	VZDĚLÁVACÍ VÝSTUP	DÍLČÍ VÝSTUPY
	ČTENÍ S POROZUMĚNÍM	
Čtení epického textu Čtení lyrického textu Čtení neliterárního textu	<p>ZŠ ČJ B.1.1. Žák vyjadřuje své city, myšlenky a poznatky po vyslechnutém nebo přečteném textu.</p> <p>ZŠ ČJ B.2.1. Žák vyjadřuje své city, myšlenky a poznatky po vyslechnutí nebo přečtení textu a porovnává je s vlastními zkušenostmi.</p> <p>ZŠ ČJ B.2.3. Žák vyjádří svůj názor na přečtený/ vyslechnutý literární text.</p> <p>ZŠ ČJ A.3.3. Žák čte s porozuměním texty a vyhledává podstatné údaje.</p> <p>ZŠ ČJ B.3.2. Žák čte s porozuměním literární text a pozná různé druhy literárního textu.</p> <p>ZŠ ČJ A.4.4. Žák čte s porozuměním texty, vyhledává a vysvětluje podstatné údaje.</p> <p>ZŠ ČJ B.4.2. Žák čte s porozuměním literární text a vysvětluje charakteristiky literárního textu.</p> <p>ZŠ ČJ B.4.3. Žák vysvětlí hodnoty literárního textu v souladu s recepčními schopnostmi a vlastními čtenářskými a osobními zkušenostmi.</p> <p>ZŠ ČJ C.4.1. Žák vyhledává podstatné informace v sdělovacím textu z různých médií vhodných pro daný věk.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ vyjadřuje dojmy po přečtení/ poslechu literárního textu a vyjádří je slovy, kresbou nebo pohybem ♦ orientuje se v ději – rozlišuje podstatné a okrajové informace v literárním textu ♦ čte různé texty s porozuměním ♦ odpovídá na otázky týkající se přečteného textu ♦ odhaduje význam neznámého slova z kontextu přečteného textu ♦ rozpoznává hlavní a vedlejší postavy v příběhu ♦ rozpozná a určí téma literárního textu ♦ rozlišuje části básně: verš, sloka (strofa) ♦ pozná básnické obrazy ♦ všímá si rytmu, rýmu a přirovnání v dětské poezii ♦ odpovídá na otázky o událostech, postavách a situacích v literárním textu ♦ posuzuje dobré a špatné jednání postav ♦ rozpoznává neznáma slova a odhaduje jejich význam z kontextu ♦ odpovídá na otázky po přečtení básně ♦ určí témata literárních textů ♦ rozlišuje realistický příběh nebo povídku, báseň, pohádku, bajku, hádanku, dramatický text a dětský román podle formy a obsahu ♦ spojuje postavy s místem a časem děje ♦ charakterizuje osobu na základě vzhledu, chování/ jednání, vyjadřování ♦ pozná básnické obrazy, personifikaci, zvukomalbu (onomatopie) ♦ rozlišuje literární texty od ostatních druhů textů

OBLAST/ČÁST (PODOBLAST)	VZDĚLÁVACÍ VÝSTUP	DÍLČÍ VÝSTUPY
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM		
<p>Čtení epického textu</p> <p>Čtení lyrického textu</p> <p>Čtení neliterárního textu</p>		<ul style="list-style-type: none"> ◆ rozpozná rozdíl mezi literárním a neliterárním textem stejného obsahu ◆ – vyčleňuje části textu, ve kterých se uvádí pozitivní životní hodnoty ◆ – pozná pozitivní vlastnosti postav v textu, pozitivní příběhy, moudré myšlenky, vzkaz, ponaučení ◆ – všímá si dobrého a špatného jednání postav ◆ – rozlišuje sdělovací a literární texty ◆ – pozná klíčové údaje v textu ◆ – vybírá klíčové údaje
ČESKÝ JAZYK a PSANÍ		
Český jazyk a psaní	<p>ZŠ ČJA.1.4. Žák přečte slova, věty a s porozuměním čte jednodušší texty přiměřeného rozsahu.</p> <p>ZŠ ČJA.2.4. Žák píše správné tvary psacích písmen, slova a jednoduché věty, zvládá pravopisná pravidla přiměřená věku a úrovni znalosti jazyka.</p> <p>ZŠ ČJA.2.7. Žák rozlišuje spisovná a hovorová slova v českém jazyce, rozlišuje a porovnává český a chorvatský jazyk.</p> <p>ZŠ ČJA.3.4. Žák píše podle normy texty jednodušší struktury na zadané či volné téma a dodržuje pravopisná pravidla přiměřená úrovni znalosti jazyka.</p> <p>ZŠ ČJA.4.5. Žák píše podle normy texty jednodušší struktury v souladu s účelem a s ohledem na adresáta, dodržuje pravopisná pravidla přiměřená úrovni jeho znalosti jazyka.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ odlišuje krátké a dlouhé samohlásky a souhlásky, slabiky a slova s hláskami h, ch, ě, ť, ň, ř, i/y ◆ rozlišuje druhy vět – oznamovací, tázací a rozkazovací ◆ píše správně dlouhé samohlásky (délka), dvojhlásky (diftongy) au, ou, eu, slabiky dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě a hlásky h, ch, ě, ť, ň, ř, y ◆ rozděluje slova na konci řádku ◆ správně píše velká písmena na počátku vět a vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování (ulice, náměstí, obce, vesnice a města, jména známých institucí...) ◆ používá vhodně grafické symboly a interpunkci: tečka, vykřičník, otazník; měrné jednotky délka, měna, čas) ◆ užívá vhodná spisovná slova namísto hovorových výrazů ◆ čte a tvoří písemný projev na základě vlastních zájmů a zkušeností ◆ standardně píše krátké texty jednoduchých struktur na zadané nebo volně vybrané téma ◆ píše podle normy psaní

OBLAST/ČÁST (PODOBLAST)	VZDĚLÁVACÍ VÝSTUP	DÍLČÍ VÝSTUPY
ČESKÝ JAZYK a PSANÍ		
Český jazyk a psaní	<p>ZŠ ČJ A.4.6. Žák skládá slova do skladebních dvojic, vět a textu jednoduché struktury a využívá své jazykové znalosti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ píše podle návodu na základě osnovy (úvod, hlavní část, uzávěr) ◆ vytváří a píše různé druhy textů: pravidla, návody, oznámení, dopisy, deník ◆ rozlišuje slovní druhy v základním tvaru: podstatné jméno, sloveso, přídavné jméno ◆ dodržuje čitelnost a úhlednost psaného projevu ◆ používá nová slova jako součást aktivního slovníku ◆ píše vyjmenovaná slova, která jsou součástí aktivní slovní zásoby ◆ osvojuje si nová slova a určuje význam naučených slov v aktivním slovníku ◆ – správně používá slova a struktury vět v daném kontextu

4.3. STRUKTURA ZKOUŠKY

Národní zkouška z Českého jazyka má dva celky.

V prvním celku se zkouší první a druhá oblast zkoušení.

V druhém celku se zkouší třetí oblast zkoušení.

První oblast zkoušení *Čtení s porozuměním* obsahuje 15 úkolů, ze kterých se 6 úkolů vztahuje k části (podoblasti) *Čtení epického textu*, 5 úkolů k části (podoblasti) *Čtení lyrického textu* a 4 úkoly k části (podoblasti) *Čtení neliterárního textu*. Oblast zkoušení *Český jazyk* obsahuje 15 úkolů.

Druhá oblast zkoušení má jeden úkol *Psaní*.

Zkouška obsahuje úhrnem 31 úkol, který se hodnotí 41 bod.

V tabulce 8 je uveden počet úkolů a bodů v každém celku a každé oblasti a části (podoblasti) zkoušení z Českého jazyka.

Tabulka 8 Počet úkolů a bodů pro každý celek a pro každou oblast a část (podoblast) zkoušení

CELEK	OBLAST	ČÁST (PODOBLAST)	POČET ÚKOLŮ	POČET BODŮ
1	<i>Čtení s porozuměním</i>	<i>Čtení epického textu</i>	6	6
		<i>Čtení lyrického textu</i>	5	5
		<i>Čtení neliterárního textu</i>	4	4
	<i>Český jazyk</i>		15	15
2	<i>Psaní</i>	<i>Psaní textu na podnět</i>	1	10
ÚHRNEM			31	41

Národní zkouška z Českého jazyka trvá celkem **120 minut**. Každý celek trvá **60 minut**. Mezi prvního a druhého celku je přestávka v trvání **30 minut**.

4.4. PŘÍKLADY ÚKOLŮ

1. příklad

Pozorně si přečtěte následující text.
Zdeněk Kriebel: Ptám se, ptám se, pampeliško

Už si vrabci koupou břiško,
už se káča točí,
kde jsi byla, pampeliško,
od čeho máš oči?

Od slunce, od zlata!
Jak jsem se tak zahleděla,
hned jsem byla zlatá celá
jako housata.

Kdo si koupe břiško?

- A. housata
- B. káča
- C. pampeliška
- D. vrabci

Správná odpověď: D

Oblast zkoušení: Čtení s porozuměním

Část (podoblast) zkoušení: Čtení lyrického textu

Výchovně-vzdělávací výstup:

ZŠ ČJ A.3.3. Žák čte s porozuměním texty a vyhledává podstatné údaje.

Kognitivní úroveň: porozumění

Hodnocení obtížnosti: lehké

2. příklad

Jakého slovního druhu je slovo *zahleděla*?

- A. podstatné jméno
- B. předložka
- C. přídavné jméno
- D. sloveso

Správná odpověď: D

Oblast zkoušení: *Český jazyk*

Výchovně-vzdělávací výstup:

ZŠ ČJ A.3.4. Žák píše podle normy texty jednodušší struktury na zadané či volné téma a dodržuje pravopisná pravidla přiměřená úrovni znalosti jazyka.

Kognitivní úroveň: použití

Hodnocení obtížnosti: těžké

3. příklad

Jakého literárního druhu je text *Ptám se, ptám se, pampeliško*?

- A. bajka
- B. báseň
- C. povídka
- D. pohádka

Správná odpověď: B

Oblast zkoušení: *Čtení s porozuměním*

Část (podoblast) zkoušení: *Čtení lyrického textu*

Výchovně-vzdělávací výstup:

ZŠ ČJ B.3.2. Žák čte s porozuměním literární text a pozná různé druhy literárního textu.

Kognitivní úroveň: použití

Hodnocení obtížnosti: středně těžké

5. TALIJANSKI JEZIK / LINGUA ITALIANA (LINGUA MATERNA)

5.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Talijanskog jezika⁸ ispituje se ovladanost odgojno-obrazovnih ciljeva, područja i ishoda predviđenih Nacionalnim kurikulumom nastavnog predmeta Talijanski jezik i književnost na kraju četvrtog razreda osnovne škole s nastavom na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

Ispit je sastavljen prema Nacionalnome kurikulumu nastavnoga predmeta Talijanski jezik/ Talijanski jezik i književnost za učenike koji se školuju na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (model A)⁹ (NN, br. 81/19).

5.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Talijanskog jezika za četvrti razred osnovne škole s nastavom na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine ispituju se odgojno-obrazovni ishodi iz triju područja. Svako područje sadrži više potpodručja:

1. Čitanje
 - a) Tehnika i sadržaj
 - b) Struktura
2. Promišljanje o jeziku
 - a) Gramatika
 - b) Leksik
3. Pisanje
 - a) Samostalna produkcija

Nacionalnim ispitom iz Talijanskoga jezika za četvrti razred osnovne škole s nastavom na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine ispituju se odgojno-obrazovni ishodi s posebnim naglaskom na odgojno-obrazovne ishode od prvoga do četvrtoga razreda osnovne škole.

U tablici 9. navedena su područja, odgojno-obrazovni ishodi te pripadajuća razrada ishoda na kojima se temelji ispitivanje.

⁸ Naziv Talijanski jezik odnosi se na nastavni predmet koji se poučava u osnovnoj školi, dok se naziv Talijanski jezik i književnost odnosi na srednje škole.

⁹ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_08_81_1703.html

Tablica 9. Područja, potpodručja, odgojno-obrazovni ishodi te nastavni sadržaji iz Talijanskoga jezika

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI/ SADRŽAJI ISPITIVANJA
ČITANJE		
Tehnika i sadržaj	SE LIT C.3.1. Učenik čita i razumije tekstove raznih vrsta; koristi odgovarajuće strategije za analizu i sažimanje sadržaja teksta, shvaća temu i formulira osobne prosudbe.	Narativni tekst (bajke, basne, mitovi i legende, priče), deskriptivni, obavijesni, regulativni i poetski; protagonist, glavni i sporedni likovi, vremena, mjesta; fantastični i realistični elementi, glavne informacije; sažetak, osobna mišljenja, pitanja, strip, knjiga.
Struktura	SE LIT C.3.2. Učenik prepoznaje strukturu složenijih tekstova raznih vrsta	Narativni, opisni, poetski (stih, stih, rima) i regulativni tekst; tekstualni žanrovi (realistični, vjerojatni, fantastični, pustolovni, mitološki), struktura, nizovi, glavne informacije, analiza i sinteza; strip (traka, pano, okvir, oblačić, natpis
PROMIŠLAJANJE O JEZIKU		
Gramatika	SE LIT D.3.1. Učenik prepoznaje i koristi pravopisne konvencije i gramatičke pojmove u pisanom obliku; poznaje dijelove govora.	Pravopis, imenice, glagoli, vremena, pomoćni glagoli, konjugacije, osobne zamjenice, kvalifikativni i posvojni pridjevi; interpunkcijski znakovi, minimalna rečenica.
Leksik	SE LIT D.3.2. Učenik proširuje svoje leksičko naslijeđe rasuđivanjem o značenju riječi, jednostavnim pretraživanjem u rječniku i razlikovanjem razlika i analogija između jezika/dijalekata, promišljanjem vlastitih i tuđih tekstova kako bi shvatio leksičke razlike.	Leksik, odnosi među riječima (sličnosti, razlike, pripadnost semantičkom polju), sinonimi, homonimi i antonimi, specifični pojmovi; korištenje vokabulara; valorizacija dijalekta.
PISANJE		
Samostalna produkcija	SE LIT B.3.2. Učenik sastavlja jasne i koherentne tekstove različitih vrsta; izražava doživljaje, emocije, raspoloženja vezana uz iskustvo i studijski put.	Narativni tekst (bajke i basne) i deskriptivni tekst (životinje, predmeti i okoliš); logički i kronološki poredak; pisma, razglednice, čestitke, e-meilovi.

5.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Talijanskog jezika, kao materinski jezik za četvrti razred osnovne škole na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine, sastoji se od dviju ispitnih cjelina. Prva ispitna cjelina u kojoj se ispituju područja *Čitanje* i *Promišljanje* o jeziku sastoji se od ukupno 34 zadataka. Svakomu zadatku dodjeljuje se po jedan bod.

Druga ispitna cjelina u kojoj se ispituje područje *Pisanje* predviđa pisanje sastavka i boduje se s najviše 18 boda.

Ispit sadrži ukupno 35 zadataka i moguće je ostvariti maksimalno 52 bodova.

U tablici 10. nalazi se broj zadataka i broj bodova po pojedinoj ispitnoj cjelini ispita.

Tablica 10. Broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu

ISPITNA CJELINA	PODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
1.	<i>Čitanje</i>	17	17
	<i>Promišljanje o jeziku</i>	17	17
2.	<i>Pisanje</i>	1	18
UKUPNO		35	52

Nacionalni ispit iz Talijanskoga jezika za četvrti razred za učenike koji se školuju na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine traje ukupno **135 minuta**. Prva ispitna cjelina traje **75 minuta**, a druga ispitna cjelina **60 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline je pauza u trajanju od **30 minuta**.

5.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Una strada curiosa

Voglio insegnarti una strada,
una stradina un po' matta
che non si sa dove vada,
che non si sa dove sbatta.

Vede un ruscello che geme,
che corre solo soletto
E se lo prende a braccetto
per chiacchierare un po' insieme.

È una stradina curiosa
che non ha niente da fare:
dove c'è ombra riposa
dove c'è un bosco scompare;

e se attraversa un paese
ascolta agli usci la gente,
porta con sé quel che sente,
racconterà quel che intese.

Renzo Pezzani

Da quante strofe è composta la poesia?

- A due
- B tre
- C quattro
- D cinque

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: Čitanje

Potpodručje ispitivanja: Tehnika i sadržaj

Odgojno-obrazovni ishod:

SE LIT C.3.2. Učenik prepoznaje strukturu složenijih tekstova različitih vrsta.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

Quale parola può essere inserita al posto dei puntini?

La mamma _____ un maglione rosa che le piace tanto.

- A** a
- B** ha
- C** ah
- D** à

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: *Promišljanje o jeziku*

Potpodručje ispitivanja: *Gramatika*

Odgojno-obrazovni ishod:

SE LIT D.3.1. Učenik prepoznaje i koristi pravopisne konvencije i gramatičke pojmove u pisanom obliku; poznaje dijelove govora

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: lagano

3. primjer

Qual è il contrario della parola **gentile**?

- A** cordiale
- B** affabile
- C** debole
- D** scortese

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Promišljanje o jeziku*

Potpodručje ispitivanja: *Leksik*

Odgojno-obrazovni ishod:

SE LIT D.3.2. Učenik proširuje svoje leksičko naslijeđe rasuđivanjem o značenju riječi, jednostavnim pretraživanjem u rječniku i razlikovanjem razlika i analogija između jezika/dijalekata, promišljanjem vlastitih i tuđih tekstova kako bi shvatio leksičke razlike.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

4. primjer

IL BOSCO

Entriamo nel bosco: che emozione! Ci sono alberi grandi che con le loro foglie coprono quasi tutto il cielo, ci sono alberelli più piccoli pieni di bacche, ci sono spazi erbosi dove le erbe sono alte alte. In terra ci sono tante foglie secche che nascondono muschi e funghi. E poi, da ogni parte, ci sono animali: molti sono piccolissimi, gli insetti, altri saltano e scivolano, altri corrono.

Dappertutto, nel bosco c'è vita: tutti gli animali e le piante, insieme, formano una comunità. Gli uccelli mangiano le bacche e ne portano lontano i semi, o mangiano gli insetti. I conigli e i cervi mangiano l'erba. Insetti di ogni tipo spargono il polline dei fiori, mangiano foglie, legno, granelli. Le foglie cadute marciscono e forniscono sostanze nutritive al terreno. Ciascuno è, a suo modo utile agli altri.

Angelo Petri

Da chi è formata la comunità nel bosco?

- A dalle piante e dagli animali
- B dalle bacche e dai semi
- C dal polline e dai fiori
- D da conigli e cervi

Točan odgovor: A

Područje ispitivanja: Čitanje

Potpodručje ispitivanja: Tehnika i sadržaj

Odgojno-obrazovni ishodi:

SE LIT C.3.1. Učenik čita i razumije tekstove raznih vrsta; koristi odgovarajuće strategije za analizu i sažimanje sadržaja teksta, shvaća temu i formulira osobne prosudbe.

SE LIT C.3.2. Učenik prepoznaje strukturu složenijih tekstova raznih vrsta.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

5.1. OBIETTIVO DELL'ESAME

L'esame nazionale di Lingua italiana¹⁰ si propone di verificare il raggiungimento degli obiettivi formativi, degli ambiti e degli esiti pianificati nel Curricolo nazionale della disciplina Lingua italiana al termine della quarta classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana nella Repubblica di Croazia (modello A).

L'esame è strutturato in base al Curricolo della disciplina Lingua italiana per la scuola elementare e Lingua e letteratura italiana per la scuola media superiore nella lingua e nella scrittura della Minoranza nazionale italiana della Repubblica di Croazia (modello A)¹¹ (NN, n. 81/19).

5.2. CONTENUTO DELL'ESAME

Nell'esame nazionale di lingua italiana per la quarta classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana si esaminano gli esiti formativi di tre ambiti. Ogni ambito contiene più sottoambiti:

1. *Lettura*
 - a) *Tecnica e contenuto*
 - b) *Struttura*
2. *Riflessione sulla lingua*
 - a) *Grammatica*
 - b) *Lessico*
3. *Scrittura*
 - a) *Produzione autonoma*

Con l'esame nazionale di lingua italiana per la quarta classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana si verificano gli esiti formativi di questi tre ambiti con particolare riferimento a quelli dalla prima alla quarta classe.

Nella seguente tabella sono riportati gli ambiti, i sottoambiti, gli esiti formativi e i contenuti per la realizzazione degli esiti sui quali si basa la presente prova d'esame.

¹⁰ La denominazione *Lingua italiana* si riferisce alla disciplina insegnata nella scuola elementare, mentre la denominazione *Lingua e letteratura italiana* riguarda le scuole medie superiori.

¹¹ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_08_81_1703.html

Tabella 9 Ambito, sottoambito, esiti e contenuti per la realizzazione degli esiti formativi della lingua italiana

AMBITO/SOTTOAMBITO	ESITO	CONTENUTI PER LA REALIZZAZIONE DEGLI ESITI FORMATIVI
LETTURA		
Tecnica e contenuto	SE LIT C.3.1. L'allievo legge e comprende testi di vario tipo; usa strategie opportune per analizzare e sintetizzare il contenuto di un testo, ne coglie il tema e formula giudizi personali.	Testo narrativo (fiabe, favole, miti e leggende, racconti), descrittivo informativo, regolativo e poetico; protagonista, personaggi principali e secondari, tempi, luoghi; elementi fantastici e realistici, informazioni principali; riassunto, giudizi personali, domande; fumetto.
Struttura	SE LIT C.3.2. L'allievo riconosce la struttura di testi più complessi di vario tipo.	Testo narrativo, descrittivo, poetico (strofa, verso, rima) e regolativo; generi testuali (realistico, verosimile, fantastico, d'avventura, mitologico), struttura, sequenze, informazioni principali, analisi e sintesi; fumetto (striscia, vignetta, cornice, nuvoletta, didascalia).
RIFLESSIONE SULLA LINGUA		
Grammatica	SE LIT D.3.1. L'allievo riconosce e usa le convenzioni ortografiche e le nozioni grammaticali nella produzione scritta; conosce le parti del discorso.	Ortografia, nomi, verbi, tempi verbali, verbi ausiliari, coniugazioni, pronomi personali, aggettivi qualificativi e possessivi; segni d'interpunzione, frase minima.
Lessico	SE LIT D.3.2. L'allievo amplia il patrimonio lessicale ragionando sul significato delle parole, operando semplici ricerche sul dizionario e distingue differenze e analogie tra lingue/dialetti, riflette sui testi propri e altrui per cogliere le differenze lessicali.	Lessico, relazioni tra le parole (somiglianze, differenze, appartenenza a un campo semantico), sinonimi, omonimi e contrari, termini specifici; uso del vocabolario; valorizzazione del dialetto
SCRITTURA		
Produzione autonoma	SE LIT B.3.2. L'allievo compone testi chiari e coerenti di vario tipo; esprime esperienze, emozioni, stati d'animo legati al vissuto e al percorso di studio	Testo narrativo (fiabe e favole) e descrittivo (animali, oggetti e ambienti); ordine logico e cronologico; lettere, cartoline, biglietti augurali, e-mail.

5.3. STRUTTURA DELL'ESAME

L'esame nazionale di lingua italiana per per la quarta classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana è formata da due unità d'esame: *Lettura e Riflessione sulla lingua* e *Scrittura*.

Gli ambiti *Lettura* e *Riflessione sulla lingua* della prima unità d'esame contengono complessivamente 34 esercizi. Ogni esercizio in questa unità porta un punto. L'ambito *Scrittura* della seconda unità prevede un esercizio di scrittura e porta 18 punti.

La prova d'esame contiene complessivamente 35 esercizi per un totale di 52 punti.

Nella seguente tabella è riportato il numero di esercizi e il numero di punti di ogni unità d'esame.

Tabella 10 Numero di esercizi e numero di punti per ogni unità

UNITÀ	AMBITO	NUMERO DI ESERCIZI	NUMERO DI PUNTI
1.	<i>Lettura</i>	17	17
	<i>Riflessione sulla lingua</i>	17	17
2.	<i>Scrittura</i>	1	18
TOTALE		35	52

L'esame nazionale di lingua italiana per per la quarta classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana ha una durata complessiva di **135 minuti**. La durata della prima unità d'esame è di **75 minuti**, mentre quella della seconda unità è di **60 minuti** con una pausa di **30 minuti** tra le due unità.

5.4. ESEMPI DI ESERCIZI

I Esempio

Una strada curiosa

Voglio insegnarti una strada,
una stradina un po' matta
che non si sa dove vada,
che non si sa dove sbatta.

Vede un ruscello che geme,
che corre solo soletto
E se lo prende a braccetto
per chiacchierare un po' insieme.

È una stradina curiosa
che non ha niente da fare:
dove c'è ombra riposa
dove c'è un bosco scompare;

e se attraversa un paese
ascolta agli usci la gente,
porta con sé quel che sente,
racconterà quel che intese.

Renzo Pezzani

Da quante strofe è composta la poesia?

- A due
- B tre
- C quattro
- D cinque

Risposta esatta: C

Ambito: *Lettura*

Sottoambito: *Tecnica e contenuto, struttura*

Esito:

SE LIT C.3.2. L'allievo riconosce la struttura di testi più complessi di vario tipo.

Abilità cognitiva: comprensione

Livello di difficoltà: bassa

II Esempio

Quale parola può essere inserita al posto dei puntini?

La mamma _____ un maglione rosa che le piace tanto.

- A** a
- B** ha
- C** ah
- D** à

Risposta esatta: B

Ambito: *Riflessione sulla lingua*

Sottoambito: *Grammatica*

Esito formativo:

SE LIT D.3.1. L'allievo riconosce e usa le convenzioni ortografiche e le nozioni grammaticali nella produzione scritta; conosce le parti del discorso.

Abilità cognitiva: comprensione

Livello di difficoltà: bassa

III Esempio

Qual è il contrario della parola **gentile**?

- A** cordiale
- B** affabile
- C** debole
- D** scortese

Risposta esatta: D

Ambito: *Riflessione sulla lingua*

Sottoambito: *Lessico*

Esito formativo:

SE LIT D.3.2. L'allievo amplia il patrimonio lessicale ragionando sul significato delle parole, operando semplici ricerche sul dizionario e distingue differenze e analogie tra lingue/dialetti, riflette sui testi propri e altrui per cogliere le differenze lessicali.

Abilità: comprensione

Livello di difficoltà: media

IV Esempio

IL BOSCO

Entriamo nel bosco: che emozione! Ci sono alberi grandi che con le loro foglie coprono quasi tutto il cielo, ci sono alberelli più piccoli pieni di bacche, ci sono spazi erbosi dove le erbe sono alte alte. In terra ci sono tante foglie secche che nascondono muschi e funghi. E poi, da ogni parte, ci sono animali: molti sono piccolissimi, gli insetti, altri saltano e scivolano, altri corrono.

Dappertutto, nel bosco c'è vita: tutti gli animali e le piante, insieme, formano una comunità. Gli uccelli mangiano le bacche e ne portano lontano i semi, o mangiano gli insetti. I conigli e i cervi mangiano l'erba. Insetti di ogni tipo spargono il polline dei fiori, mangiano foglie, legno, granelli. Le foglie cadute marciscono e forniscono sostanze nutritive al terreno. Ciascuno è, a suo modo utile agli altri.

Angelo Petri

Da chi è formata la comunità nel bosco?

- A dalle piante e dagli animali
- B dalle bacche e dai semi
- C dal polline e dai fiori
- D da conigli e cervi

Risposta esatta: A

Ambito: *Letture*

Sottoambito: *Tecnica e contenuto*

Esiti formativi:

SE LIT C.3.1. L'allievo legge e comprende testi di vario tipo; usa strategie opportune per analizzare e sintetizzare il contenuto di un testo, ne coglie il tema e formula giudizi personali.

SE LIT C.3.2.

L'allievo riconosce la struttura di testi più complessi di vario tipo.

Abilità: comprensione

Livello di difficoltà: medio

6. MATEMATIKA

6.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Matematike ispituju se matematička znanja i vještine, razina matematičke komunikacije i kompetencija rješavanja problema koje su učenici četvrtoga razreda stekli tijekom prvih četiriju godine osnovnoškolskoga obrazovanja.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Matematika za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj¹² (NN, br. 7/19).

6.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Matematike za četvrti razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz sljedećih područja ispitivanja i njihovih pripadajućih potpodručja:

1. *Brojevi*
 - a) *Odnosi među brojevima*
 - b) *Računske radnje*
2. *Algebra i funkcije*
 - a) *Nizovi*
 - b) *Jednakosti s nepoznatim članom*
3. *Oblik i prostor*
 - a) *Geometrija ravnine*
 - b) *Geometrija prostora*
4. *Mjerenje*
 - a) *Procjena i mjerenje (opseg i volumen)*
 - b) *Mjerne jedinice*
5. *Podatci, statistika i vjerojatnost*
 - a) *Prikazi podataka*
 - b) *Vjerojatnost događaja.*

U tablici 11. navedena su područja i potpodručja ispitivanja te odgojno-obrazovni ishodi koji se ispituju nacionalnim ispitom.

¹² https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_146.html

Tablica 11. Područja i potpodručja ispitivanja te odgojno-obrazovni ishodi koji se ispituju

PODRUČJE	POTPODRUČJE	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI
Brojevi	Odnosi među brojevima	MAT OŠ A.4.1. Služi se prirodnim brojevima do milijun.
	Računske radnje	MAT OŠ A.3.4. Pisano množi i dijeli prirodne brojeve do 1000 jednoznamenkastim brojem.
		MAT OŠ A.3.5. Izvodi više računskih operacija.
		MAT OŠ A.4.2. Pisano zbraja i oduzima u skupu prirodnih brojeva do milijun.
		MAT OŠ A.4.3. Pisano množi i dijeli dvoznamenkastim brojevima u skupu prirodnih brojeva do milijun.
		MAT OŠ A.4.4. Primjenjuje četiri računске operacije i odnose među brojevima u problemskim situacijama.
Algebra i funkcije	Nizovi	MAT OŠ B.2.1. Prepoznaje uzorak i kreira niz objašnjavajući pravilnost nizanja.
	Jednakost s nepoznatim članom	MAT OŠ B.4.1. Određuje vrijednost nepoznate veličine u jednakostima ili nejednakostima.
Oblik i prostor	Geometrija ravnine	MAT OŠ C.2.1. Opisuje i crta dužine.
		MAT OŠ C.3.2. Prepoznaje i crta pravce u različitim međusobnim odnosima.
		MAT OŠ C.4.1. Određuje i crta kut.
		MAT OŠ C.4.2. Razlikuje i opisuje trokute prema duljinama stranica te pravokutni trokut.
	Geometrija prostora	MAT OŠ C.1.1. Izdvaja i imenuje geometrijska tijela i likove i povezuje ih s oblicima objekata u okružju.
		MAT OŠ C.4.5. Povezuje sve poznate geometrijske oblike.
Mjerenje	Procjena i mjerenje (opseg i volumen)	MAT OŠ D.3.1. Procjenjuje, mjeri i crta duljine dužine.
		MAT OŠ D.3.2. Procjenjuje i mjeri masu tijela.
		MAT OŠ D.3.3. Određuje opseg likova.
	Mjerne jedinice	MAT OŠ D.2.3. Procjenjuje i mjeri vremenski interval.
MAT OŠ D.3.4. Procjenjuje i mjeri volumen tekućine.		

PODRUČJE	POTPODRUČJE	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI
Podatci, statistika i vjerojatnost	Prikazi podataka	MAT OŠ E.4.1. Provodi jednostavna istraživanja i analizira dobivene podatke.
	Vjerojatnost događaja	MAT OŠ E.2.2. Određuje je li neki događaj moguć ili nemoguć.
		MAT OŠ E.4.2. Opisuje vjerojatnost događaja.

6.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Matematike za četvrti razred osnovne škole sadrži 30 zadataka.

U ispitu je 20 zadataka višestrukoga izbora (67 %), osam zadataka kratkoga odgovora (26 %) i dva zadatka produženoga odgovora (7 %).

Svaki zadatak višestrukoga izbora boduje se jednim bodom. Svaki zadatak kratkoga odgovora boduje se jednim bodom. Svaki zadatak produženoga odgovora boduje se dvama bodovima.

U tablici 12. naveden je broj zadataka u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja.

Tablica 12. Broj zadataka u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja

PODRUČJE	VRSTA ZADATAKA			UKUPAN BROJ ZADATAKA
	VIŠESTRUKI IZBOR	KRATKI ODGOVOR	PRODUŽENI ODGOVOR	
Brojevi	9	3	1	13
Algebra i funkcije	2 (3)	1 (0)	1	4
Oblik i prostor	3 (2)	2 (3)	/	5
Mjerenje	4	1	/	5
Podatci, statistika i vjerojatnost	2	1	/	3
UKUPNO	20	8	2	30

U ispitu je moguće ostvariti 32 boda.

U tablici 13. naveden je broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja.

Tablica 13. Broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja

PODRUČJE	VRSTA ZADATAKA			UKUPAN BROJ BODOVA
	VIŠESTRUKI IZBOR	KRATKI ODGOVOR	PRODUŽENI ODGOVOR	
Brojevi	9	3	2	14
Algebra i funkcije	2 (3)	1 (0)	2	5
Oblik i prostor	3 (2)	2 (3)	/	5
Mjerenje	4	1	/	5
Podatci, statistika i vjerojatnost	2	1	/	3
UKUPNO	20	8	4	32

Nacionalni ispit iz Matematike traje **60 minuta**.

6.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Koliko je $32 - 12 : 4$?

Odgovor: _____

Točan odgovor: 29

Područje ispitivanja: *Brojevi*

Potpodručje ispitivanja: *Računske radnje*

Odgojno-obrazovni ishod:

MAT OŠ A.3.5. Izvodi više računskih operacija.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

2. primjer

Odgovarajućom računskom radnjom pisanim postupkom provjeri točnost jednakosti $2124 : 6 = 356$.

Je li jednakost točna ili netočna?

Odgovor: _____

BODOVANJE:

Jednim bodom boduje se svaki zapis na crti odgovora koji upućuje na riječ netočna.

Drugim bodom boduje se zapis pisanoga množenja u zadanoj mreži ili izvan nje s obveznom crtom (jednakost) i umnoškom.

Priznati samo pravilno potpisan umnožak bez obzira na njegovu točnost.

Točan odgovor: netočna

Područje ispitivanja: *Algebra i funkcije*

Potpodručje ispitivanja: *Jednakosti s nepoznatim članom*

Odgojno-obrazovni ishod:

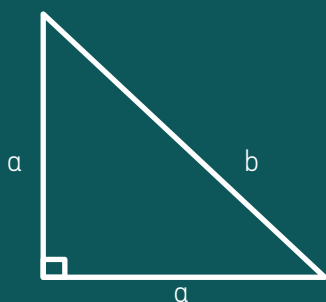
MAT OŠ B.4.1. Određuje vrijednost nepoznate veličine u jednakostima ili nejednakostima.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

3. primjer

Promotri nacrtani trokut.

Kakav je nacrtani trokut?

- A. pravokutan i jednakostraničan
- B. pravokutan i jednakokrtačan
- C. pravokutan i raznostraničan
- D. raznostraničan

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: *Oblik i prostor*

Potpodručje ispitivanja: *Geometrija ravnine*

Obrazovni ishod:

MAT OŠ C.4.2. Razlikuje i opisuje trokute prema duljinama stranica te pravokutni trokut.

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: srednje teško

4. primjer

U pun akvarij stane pet litara vode.
Koliko punih boca od pola litre trebamo izliti u prazan akvarij kako bismo ga napunili?

Potrebno je izliti ____ punih boca vode.

Točan odgovor: 10

Područje ispitivanja: *Mjerenje*

Potpodručje ispitivanja: *Procjena i mjerenje*

Obrazovni ishod:

MAT OŠ D.3.4. Procjenjuje i mjeri volumen tekućine.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

5. primjer

Promotri dijagram.

Koliko učenika u školu dolazi prijevoznim sredstvom?

- A. 7
- B. 9
- C. 12
- D. 21

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: Podaci, statistika i vjerojatnost

Potpodručje ispitivanja: Prikazi podataka

Obrazovni ishod:

MAT OŠ E.3.1. Služi se različitim prikazima podataka.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: lagano

7. PRIRODA I DRUŠTVO

7.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Prirode i društva za učenike četvrtoga razreda osnovne škole ispituju se znanja i kompetencije u svijetu istraživanja i spoznavanja prirode, života ljudi i društvenih odnosa te pravilne, sigurne i svrsishodne upotrebe tehnologije, tehničkih i informatičkih proizvoda, kao i gospodarske i etičke vrijednosti ljudskoga rada.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu za nastavni predmet Priroda i društvo za osnovne škole u Republici Hrvatskoj¹³ (NN, br. 7/19).

7.2. SADRŽAJ ISPITA

Nacionalnim ispitom iz Prirode i društva za četvrti razred ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz sljedećih područja ispitivanja i njihovih pripadajućih potpodručja:

1. *Organiziranost svijeta oko nas*
 - a) *Organiziranost živih bića*
 - b) *Organiziranost društvenih zajednica*
 - c) *Organiziranost vremena*
2. *Promjene i odnosi*
 - a) *Snalaženje u prostoru*
 - b) *Ciklusi u prirodi*
 - c) *Odnos prema prirodi i sebi*
3. *Pojedinac i društvo*
 - a) *Društvena odgovornost*
4. *Energija*
 - a) *Prijenos i pretvorba energije.*

Navedena područja ispitivanja obuhvaćaju po nekoliko potpodručja za koja su u tablicama 14., 15., 16. i 17. navedeni odgojno-obrazovni ishodi koje je moguće ispitati nacionalnim ispitom.

1. *Organiziranost svijeta oko nas*

U prvome području ispituju se temeljni i zajednički principi prirodnih i društvenih sustava. Naglasak je na ispitivanju organiziranosti živoga i neživoga u prirodi, njihove međusobne povezanosti i opstanka svih živih bića te vremenske organizacije na različitim razinama.

¹³ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_147.html

U tablici 14. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Organiziranost svijeta oko nas*.

Tablica 14. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja Organiziranost svijeta oko nas

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHOD	SADRŽAJNA OSNOVA
Organiziranost živih bića	<p>PID OŠ A.2.1. Učenik uspoređuje organiziranost u prirodi i objašnjava važnost organiziranosti.</p> <p>PID OŠ A.2.2. Učenik objašnjava organiziranost vremena i prikazuje vremenski slijed događaja.</p> <p>PID OŠ A.2.3. Učenik uspoređuje organiziranost različitih zajednica i prostora dajući primjere iz neposrednoga okružja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ uloga organa ◆ dijelovi prirode po zadanome kriteriju ◆ živa bića s obzirom na prehranu ◆ živi i neživi dijelovi prirode ◆ dijelovi različitih zajednica i prostora ◆ prirodna i društvena obilježja domovine ◆ povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom ◆ vremensko razdoblje na kalendaru ◆ aktivnosti u vremenskoj periodu dana i tjedna ◆ povijesni događaji, osobe i promjene tijekom desetljeća, stoljeća, tisućljeća na lenti vremena, vremenskoj crti ◆ organizacija vremena
Organiziranost društvenih zajednica	<p>PID OŠ A.3.1. Učenik zaključuje o organiziranosti prirode.</p> <p>PID OŠ A.3.2. Učenik prikazuje vremenski slijed događaja i procjenjuje njihovu važnost.</p>	
Organiziranost vremena	<p>PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.</p> <p>PID OŠ B.2.2. Učenik zaključuje o promjenama u prirodi koje se događaju tijekom godišnjih doba.</p> <p>PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.</p> <p>PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.</p>	

2. Promjene i odnosi

Područje *Promjene i odnosi* ispituje snalaženje u prostoru na razini neposrednoga prostora, u lokalnoj zajednici te na razini Republike Hrvatske. Također, ispituje cikluse u prirodi s težištem na promjenama i odnosima u prirodi te na međusobnoj ovisnosti živih bića kao i životne uvjete i raznolikost živih bića, a u skladu s mogućnostima ispituje odnos prema sebi, drugima i prirodi.

U tablici 15. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Promjene i odnosi*.

Tablica 15. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Promjene i odnosi*

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD	SADRŽAJNA OSNOVA
<p><i>Snalaženje u prostoru</i></p> <p><i>Ciklusi u prirodi</i></p> <p><i>Odnos prema prirodi i sebi</i></p>	<p>PID OŠ A.3.3. Učenik zaključuje o organiziranosti lokalne zajednice, uspoređuje prikaze različitih prostora.</p> <p>PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.</p> <p>PID OŠ B.2.1. Učenik zaključuje o promjenama u prirodi koje se događaju tijekom godišnjih doba.</p> <p>PID OŠ B.2.2. Učenik objašnjava važnost odgovornoga odnosa čovjeka prema sebi i prirodi.</p> <p>PID OŠ B.3.1. Učenik raspravlja o važnosti odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.</p> <p>PID OŠ B.3.2. Učenik zaključuje o promjenama i odnosima u prirodi te međusobnoj ovisnosti živih bića i prostora na primjerima iz svoga okoliša.</p> <p>PID OŠ B.3.4. Učenik se snalazi u prostoru, tumači plan mjesta i kartu zavičaja, izrađuje plan neposrednoga okružja i zaključuje o povezanosti prostornih obilježja zavičaja i načina života ljudi.</p> <p>PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ geografska karta i geografska obilježja Republike Hrvatske ◆ strane svijeta ◆ granice Republike Hrvatske ◆ simboli i smještaj na planu ◆ životni uvjeti i raznolikost živih bića na različitim staništima ◆ pripadnost vrste određenomu staništu ◆ utjecaj životnih uvjeta na životne zajednice ◆ promjene u prirodi tijekom godišnjih doba ◆ kruženje vode u prirodi ◆ utjecaj čovjeka na biljke i životinje ◆ odgovorno ponašanje prema okolišu ◆ osobna higijena i higijena prostora ◆ bolesti dječje dobi

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHOD	SADRŽAJNA OSNOVA
Snalaženje u prostoru Ciklusi u prirodi Odnos prema prirodi i sebi	PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.	

3. Pojedinac i društvo

Područje *Pojedinac i društvo* ispituje društvenu odgovornost kroz prava, pravila i dužnosti pojedinca, odgovorno ponašanje, ulogu i važnost povijesnoga naslijeđa te prirodnu i društvenu baštinu i različitosti.

U tablici 16. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Pojedinac i društvo*.

Tablica 16. Potpodručja ispitivanja, odgojno–obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Pojedinac i društvo*

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHOD	SADRŽAJNA OSNOVA
Društvena odgovornost	<p>PID OŠ C.1.2. Učenik uspoređuje ulogu i utjecaj prava, pravila i dužnosti na pojedinca i zajednicu te preuzima odgovornost za svoje postupke.</p> <p>PID OŠ C.2.2. Učenik raspravlja o ulozi i utjecaju pravila, prava i dužnosti na zajednicu te važnosti odgovornoga ponašanja.</p> <p>PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga naslijeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ prirodna i kulturna baština ◆ dječja prava ◆ odgovorno ponašanje u digitalnome okružju

4. Energija

Područje *Energija* uključuje provjeru izvora i oblika, korištenja, prijenosa i pretvorbi energije, kao i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.

U tablici 17. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Energija*.

Tablica 17. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja Energija

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD	SADRŽAJNA OSNOVA
Prijenos i pretvorba energije	<p>PID OŠ D.2.1. Učenik prepoznaje različite izvore i oblike, prijenos i pretvorbu energije i objašnjava važnost i potrebu štednje energije na primjerima iz svakodnevnoga života.</p> <p>PID OŠ D.3.1. Učenik opisuje različite primjere korištenja, prijenosa i pretvorbe energije na temelju vlastitih iskustava.</p> <p>PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ izvori korištenja energije ◆ pretvorba energije ◆ utjecaj primjene energije na okoliš ◆ pohrana energije ◆ važnost prehrane za rast i razvoj

7.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Prirode i društva za četvrti razred osnovne škole sadrži 32 zadatka, od kojih je 69 % zatvorenoga tipa (22 zadatka višestrukoga izbora), a 31 % otvorenoga tipa (10 zadataka kratkoga odgovora i dopunjavanja).

Područje ispitivanja *Organiziranost svijeta oko nas* zastupljeno je u ispitu s 11 zadataka (34 %) iz triju potpodručja: *Organiziranost živih bića*, *Organiziranost društvenih zajednica* i *Organiziranost vremena*.

Područje ispitivanja *Promjene i odnosi* zastupljeno je u ispitu s 12 zadataka (38 %) iz triju potpodručja: *Snalaženje u prostoru*, *Ciklusi u prirodi* i *Odnos prema prirodi i sebi*.

Područje ispitivanja *Pojedinac i društvo* zastupljeno je u ispitu s četirima zadatcima (12 %) iz jednoga potpodručja: *Društvena odgovornost*.

Područje ispitivanja *Energija* zastupljeno je u ispitu s pet zadataka (16 %) iz jednoga potpodručja: *Prijenos i pretvorba energije*.

U tablici 18. navedeni su broj zadataka i broj bodova za svako područje ispitivanja.

Tablica 18. Broj zadataka i broj bodova u ispitu za svako područje ispitivanja

PODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
<i>Organiziranost svijeta oko nas</i>	11	11
<i>Promjene i odnosi</i>	12	12
<i>Pojedinac i društvo</i>	4	4
<i>Energija</i>	5	5
UKUPNO	32	32

Ispit iz Prirode i društva traje ukupno **60 minuta**.

7.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Učenici žele zasaditi biljke uz plažu na otoku Hvaru. Koje će biljke najuspješnije rasti na tome području?

- A. lipa, hrast, bazga
- B. jela, bukva, lijeska
- C. vrba, topola, trstika
- D. hrast crnika, lovor, bor

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Organiziranost svijeta oko nas*

Potpodručje: *Organiziranost živih bića*

Odgojno-obrazovni ishod:

A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

2. primjer

Medvjed je u zimskim mjesecima izložen velikoj hladnoći. Što od navedenih tjelesnih obilježja pomaže medvjedu zadržati toplinu?

- A. čvrsti zubi
- B. velike šape
- C. debelo krzno
- D. oštre pandže

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Promjene i odnosi*

Potpodručje: *Ciklusi u prirodi*

Odgojno-obrazovni ishod:

B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Ivan je posjetio zaštićeno močvarno područje na istoku Republike Hrvatske. Koji je park prirode Ivan posjetio?

- A. Papuk
- B. Kopački rit
- C. Vransko jezero
- D. Žumberak – Samoborsko gorje

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: *Pojedinac i društvo*

Potpodručje: *Društvena odgovornost*

Odgojno-obrazovni ishod:

C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

4. primjer

Kojom su bojom prikazane rijeke Sava, Kupa, Drava i Dunav na geografskim kartama?

Odgovor: _____

Točan odgovor: plavom

Područje ispitivanja: *Organiziranost svijeta oko nas*

Potpodručje: *Snalaženje u prostoru*

Odgojno-obrazovni ishod:

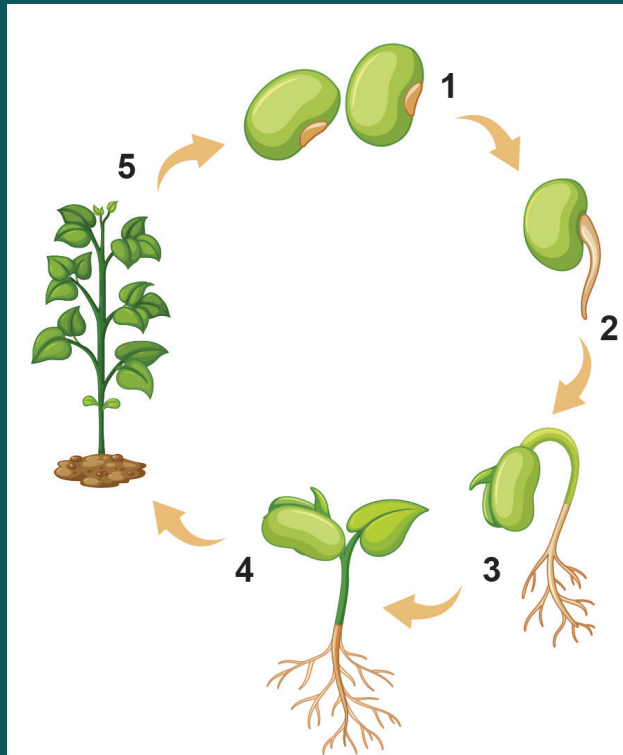
A.3.3. Učenik zaključuje o organiziranosti lokalne zajednice, uspoređuje prikaze različitih prostora.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: lagano

4. primjer

Pozorno promotri sliku životnoga ciklusa biljke graha.

Kojim je brojem označen dio životnoga ciklusa graha kada se može razviti cvijet?

Odgovor: _____

Točan odgovor: 5

Područje ispitivanja: *Promjene i odnosi*

Potpodručje: *Odnos prema prirodi i sebi*

Odgojno-obrazovni ishod: B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

